

SŁOWNIK MORSKI

P O L S K O -
A N G I E L S K O - F R A N C U S K O -
N I E M I E C K I

WOJSKOWY INSTYTUT NAUKOWO-
WYDAWNICZY WARSZAWA
EHO X Z E S Z Y T 1 X OHD

SŁOWNIK MORSKI

POLSKO-ANGIELSKO-FRANCUSKO-NIEMIECKI

MARITIME DICTIONARY

I. SHIPS AND THEORY OF THE SHIP

DICTIONNAIRE MARITIME

I. NAVIRES ET THÉORIE DU NAVIRE

MARINEWÖRTERBUCH

I. SCHIFFE UND THEORIE DES SCHIFFES

SŁOWNIK MORSKI

POLSKO-ANGIELSKO-FRANCUSKO-NIEMIECKI

OPRACOWANY PRZEZ KOMISJĘ TERMINOLOGICZNĄ

PRZY

LIDZE MORSKIEJ I RZECZNEJ W WARSZAWIE

ZESZYT PIERWSZY

STATKI I TEORJA STATKU

REDAGOWAŁ INŻ. B. BAGNIEWSKI

W A R S Z A W A 1 9 2 9
WOJSKOWY INSTYTUT NAUKOWO-WYDAWNICZY

SŁOWNIK MORSKI

POLSKO-ANGIELSKO-FRANCUSKO-NIEMIECKI

MARITIME DICTIONARY

OPRACOWANY PRZEZ KOMISJĘ TERMINOLOGICZNA

PRZEZ

LIDZE MORSKIEJ I REECZNEJ W WARSZAWIE

WSZELKIE PRAWA PRZEDRUKU I PRZEKŁADU ZASTRZEŻONE

WYDAWCA: WYDZIAŁ MORSKI I REECZNY

WARSZAWA 1925

STATYSTYKA MORSKA

MARINE VOYERBUCH

WYDAWCA: WYDZIAŁ MORSKI I REECZNY

WARSZAWA 1925

POLSKI JĘZYK ŻEGLARSKI

Morze, które tak potężnie wpływa na wielkie narody, w historii polskiej, w literaturze polskiej a przez to i w języku polskim odgrywa małą rolę.

Czy można sobie wyobrazić Grecję bez morza, tę Grecję, której obie epopee: *Iljada* a przede wszystkim *Odyseja*, tchną morzem? U Rzymian w literaturze mniej wpływów morza. Wergili w *Eneidzie* czerpie z Homera, dodaje tylko refleksyjność. Owidjusz w *Tristjach* bierze również z greckiego wzoru. Ale, jak to Mussolini niedawno zaznaczył, musiała istnieć potężna flota już przed walką z Kartaginą, jeśli z niej potrafią zorganizować zwycięską flotę wojenną. U Włochów, Hiszpanów, Portugalczyków flota odgrywa olbrzymią rolę, świadczą o tem odkrycia, handel, a w literaturze choćby utwór Camoensa *Luzjady*, gdzie poeta występuje jako dziedzic wielu pokoleń nieustraszonych żeglarzy. U Germanów ludy nordyjskie (*Wikingowie*), potem *Hanza*, *Holendrzy*, *Anglicy*, *Niemcy* panują nad morzami Północy lub całego świata. Dziś rasa anglosaska dzierży berło Neptuna. por. R. Pollak, *Strażnica Zachodnia* 1923.

W Polsce dawnej wpływ morza znikomo mały. W opisach podróży, w poezji zawsze uczucie lęku i grozy, zwykle naśladowanie wzorów starożytnych, rzadko obserwacja i autopsja, jak u Borzymowskiego, Mickiewicza, Słowackiego, Sienkiewicza, Konopnickiej, Sieroszewskiego, Żaruskiego, Żeromskiego, Małaczewskiego, Kadena-Bandrowskiego... Polacy stronili od morza; poza podróżami, zwłaszcza do Ziemi Świętej, wyjątkowo tylko, a wtedy najczęściej w służbie obcej, jeździli na okrętach: tak Jan z Kolna dla Danii odkrywa Grenlandję, Arciszewski dla Holandji zdobywa twierdze w Brazylii, Beniowski dla Francji zdobywa Madagaskar, Jabłonowski dla Francji walczy w Ameryce, Rogoziński Anglii oddaje kraje w Afryce, a Korzeniowski jako Conrad po angielsku wielbi morze...

Języka żeglarskiego w dawnej Polsce nie było. Klonowicz we *Flisie* (1595), Haur w *Ekonomice* (1679), Linde w *Słowniku* na podstawie materiału Magiera, Haczewski, Kozłowski, Gołębiowski... dają przeważnie wyrazy flisackie i rybackie a nie żeglarskie, morskie. I nowsze prace nie dają pełnego słownika żeglarskiego, który dziś obejmuje przeszło dziesięć tysięcy terminów, lecz tylko większy lub mniejszy wybór. Tak Żaruskiego *Współczesna żegluga morska* oraz *Słownik żeglarski*, 2. wydanie 1920; Kleczkowskiego *Rejestr budowy galeony* z r. 1570, Kraków 1915; K. Stadtmüllera *Niemiecko-polski*

słownik okrętowy, Lwów, 1921; *Technik*, wydany w 1905, 1908; *dział okrętownictwo*; *Kalendarz Żeglarza Polskiego* na r. 1923, Gdańsk; *Handlowe i prywatne prawo morskie* obowiązujące w Polsce, Poznań 1925; *Śląskiego Polski słownik marynarski*, Poznań 1926, oraz inne prace i artykuły; *Klejnot-Turskiego pięcioletni Słownik żeglarski*, I. zeszyt, oraz *Żeglarz Polski*, tygodnik wychodzący od 1922 w Tczewie; M. Sasinowskiego *Teoria budowy okrętu*, Toruń 1925; W. Zajackowskiego *Wiedza okrętowa*, Toruń 1926; *czasopismo Bandera*; miesięcznik „*Morze*”, organ *Ligi Morskiej i Rzecznej*; *Przegląd Morski*, Toruń 1928; encyklopedje, słowniki ogólnie polskie, zwłaszcza *Słownik warszawski*, słowniki gwarowe, przede wszystkim kaszubskie, słowniki techniczne.

Tymczasem dziś z chwilą, kiedy zmartwychwstała Polska ma dostęp do morza, kiedy tworzy własną flotę handlową i wojenną, kiedy buduje wielki własny port w Gdyni, życie woła o pełną polską terminologję morską.

Z inicjatywy Ministerstwa Przemysłu i Handlu zebrała się już w marcu 1927 r. konferencja celem ustalenia słownictwa morskiego. Szło tu o stworzenie całej terminologji morskiej t. j. o jakie dziesięć tysięcy terminów prostych czy złożonych, a nie o mniejszy lub większy wybór, jak to było dotychczas. Do udziału w Komisji Terminologicznej przy Lidze Morskiej i Rzecznej zaproszono w listopadzie szereg osób znanych ze swych prac w dziedzinie słownictwa morskiego, jak również fachowców marynarzy i filologów; skomunikowano się z ministerstwami, ze szkołami i instytucjami morskimi. Przewodził gen. M. Żaruski, uczestniczyli inż. B. Bagniewski (przedstawiciel Ministerstwa Przemysłu i Handlu), inż. P. Bomas (*Yacht Klub Polski*), inż. A. Ciechanowski (*Marynarka Handlowa w Gdańsku*), inż. J. Ćwikiel, inż. J. Decjusz (*Stowarzyszenie Techników*), kpt. Eibel (dowódca O. R. P. „*Iskra*”), inż. A. Garnuszewski (dyrektor Szkoły Morskiej w Tczewie), prof. A. Kleczkowski (*Akademja Umiejętności*), por. S. Kosko (*Liga Morska i Rzeczna*), prof. A. Kryński, inż. M. Mieczkowski (*Ministerstwo Robót Publicznych*), por. S. Ślezak (*Liga Morska i Rzeczna*), inż. K. Stadtmüller, kpt. M. Stankiewicz (*Żegluga Polska*), kom. por. J. Stankiewicz (*Kierownictwo Marynarki Wojennej*), kpt. T. Stecki (*Departament Morski M. P. i H.*), kpt. dypl. T. Stoklasa (*Kierownictwo Marynarki Wojennej*), inż. T. Tillinger (*Stowarzyszenie Techników*). Sekretarką była

p. J. Bomasowa. Nadsyłali swe uwagi: dyr. Czołowski, kom. dypl. S. Frankowski, kom. Kański, B. Ślaski, kom. J. Unrug.

Chcąc stworzyć pełne słownictwo żeglarskie w języku polskim Komisja Terminologiczna widziała w dotychczasowej polskiej literaturze żeglarskiej dwie drogi: przyjąć gotową terminologję obcą, germańską, panującą na Bałtyku, morzu Niemieckim, a w części i na oceanach, i spolszczyć ją w większym lub mniejszym stopniu, albo stworzyć nową, polską.

Przedstawicielem pierwszego kierunku jest od 30 lat gen. M. Zaruski, dawny szturman marynarki rosyjskiej, drugiego autorzy Technika, inż. K. Stadtmüller i redaktor Klejnot-Turski. Natomiast Ślaski zbiera raczej materiał istniejący, albo historyczny, albo obecny, zwłaszcza u Kaszubów nadmorskich, systematyzuje to, stosuje wyrazy skądinąd znane, nie tworzy wyrazów całkiem nowych, lecz przyswaja obce; naturalnie roi się tu od germanizmów.

Przy tych różnych punktach widzenia na słownictwo żeglarskie nie wchodzi w grę wyrazy dawno zapożyczone w polskim z niemieckiego, jak: *maszt*, *ster*, *burt*, *kotwica*, *reja*, *żagiel*, *żeglarz*, *żeglować*, *holować*, *lawirować*, *kurs*, *kajuta*, *flaga*, *kabel*...

Tak samo nazwy statków zostają oryginalne: *galjon*, *galeona*, *galera*, *szkuner*, *kuter*, *bryg*, *pinasa*, *jolka*, *gig*, *jacht*...

Chodzi przede wszystkim o terminy techniczne, odnoszące się do budowy statku, do omasztowania, ożaglowania, sprzętu, a zwłaszcza do samej żeglugi.

Gen. Zaruski, w swoich pracach dawniejszych a również w pracy z r. 1920, nie wierzył w możliwość narzucenia przemocą paru tysięcy najbardziej nawet umiejętnie stworzonych nowych wyrazów polskich. Czysto polskie słownictwo na międzynarodowym szlaku morskim jego zdaniem nie mogłoby się utrzymać. Nie wytrzymałoby współzawodnictwa ze starem rozgałęzionym słownictwem holendersko-niemieckim. Na pokładach polskich statków handlowych tłoczyć się będzie zbierana z całego świata drużyna. Te łaziki morskie narzucają nam *grot-maszt*, *reje*, *bram-reje*, *mars-żagiel*, *bezan-maszt* i *grot-stengę*. Morze nasze nie jest morzem zamkniętym. Język polski z trudem nagina się do tworzenia nazw złożonych. Tyczy się to masztów, rei, lin, żagli i innych części. Nazwy te w polskim języku wymagałyby bardzo długich i niepraktycznych w użyciu określeń, gdy tymczasem życie na morzu zmusza do używania wyrazów najkrótszych, ścisłych. Podczas burzy rozkaz powinien być krótki i wyraźny. Z tych to powodów przyjął gen. Zaruski za podstawę terminologję holendersko-niemiecką. Podobnie zapatruje się na tę sprawę kom. por. W. Zajączkowski we wstępie do Wiedzy okrętowej, gdzie pisze: „Co się tyczy terminologii, to zasadniczo używałem nazw, które się już na flocie utarły, nie sięgając do słowników, które tu i ówdzie w naszej literaturze się ukazały, wychodząc z zasady, że terminologia rodzi się z życia praktycznego i nie da się narzucić z góry”.

Wręcz przeciwne stanowisko zajęli autorzy podręcznika Technika, wydane w r. 1905, 1908, w dziale XII t. j. okrętownictwie, a za nimi inż. K. Stadtmüller i redaktor Klejnot-Turski, sądząc, że trzeba stworzyć nową polską terminologję żeglarską. Zwłaszcza redaktorzy Technika przed zgórą 25 laty w dziele swoim naukowo-praktycznym dali dział terminologii żeglarskiej i to polskiej terminologii, wierząc, że już

w niedalekiej przyszłości, po wojnie ludów, będzie to ważną, zasadniczą dla zmartwychwstałej Polski sprawą, mieć swoją flotę i swój własny język żeglarski.

O tę zasadę toczyła się w komisji walka, czy ma pozostać terminologia germańska, przeważnie niemiecka, czy można stworzyć terminologję polską, krótką, jędrną, jakiej potrzebuje żeglarz polski a zgodną z duchem języka polskiego.

Ostatecznie ustalono zasady tworzenia terminologii morskiej. Część komisji była za tem, żeby z wyjątkiem wyrazów, które już dawno uzyskały prawo obywatelstwa, jak *żagiel*, *maszt*, *ster*..., wszystkie inne wyrazy były czysto polskie. Druga część sądziła, że życie i praktyka zniewalają nas do przyjęcia znacznej ilości terminów obcych, germańskich, zwłaszcza przy masztach, żaglach i linach. Zgodzono się na kompromis, t. j. w pewnych wypadkach, zwłaszcza dla wymierających już żaglowców, postanowiono przyjąć dwa terminy: jeden czysto polski, drugi oparty na terminologii germańskiej.

Na 10 sesjach komisji ustalono około 2000 terminów morskich, opracowując systematycznie: kadłub statku drewnianego i żelaznego, części statku kołowego, części statku typu wieżowego, mechanizmy pomocnicze (windy, kotwice, łańcuchy, kołowroty), trójmasztowy szkuner typu „Iskra”, trójmasztowy bark typu „Lwów”. Poza tem przejrano materiały potrzebne dla Ministerstwa Przemysłu i Handlu: częściowo Ustawę o bezpieczeństwie na drogach morskich i początek Księgi międzynarodowych sygnałów morskich i inne. Udzielano również informacji co do języka morskiego różnym instytucjom i osobom prywatnym.

Jakie wyłoniły się wśród pracy trudności?

Komisja nie mogła pracować systematycznie wedle ułożonego planu, lecz musiała przede wszystkim opracowywać materiały żądane terminowo przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu w związku z wydawaniem różnych ustaw. Te wyrazy techniczne morskie niemieckie lub angielskie były często wrywane, bez związku. Trzeba było dopiero ustalać kontekst i odpowiedniki w innych językach, przeważnie na podstawie słownika kpt. Paascha, ale i ten olbrzymi słownik o dziesięciu tysiącach terminów często zawodził. Te prace dorywcze, terminowe, często uniemożliwiały i dziś jeszcze utrudniają systematyczne ujmowanie materiału.

Oprócz tego pokazało się, że wszystkie dotychczasowe słowniki polskie pod względem materiału morskiego zupełnie zawiodły; w większości wypadków nie dały nic prócz kilkuset germanizmów, których również nie można było użyć.

Jakie trudności wyłoniły się przy zwykłym tłumaczeniu może posłużyć jeden przykład wzięty z Księgi międzynarodowych sygnałów morskich: „*Jeżeli nie jest wskazane co innego, to przez kierunki (pelengi), podawane w ósemkach i półósemkach (w rumbach i półrumbach), należy rozumieć kierunki (pelengi) kompasowe, t. j. takie, które określa kompas, bez uwzględnienia odchylenia okrętowego (dewiacji) i odchylenia magnetycznego (deklinacji). Natomiast kierunki (pelengi), które podaje się w stopniach, należy uważać za magnetyczne, t. j. za takie, które wskazuje kompas po uwzględnieniu odchylenia okrętowego (dewiacji). W obu wypadkach należy liczyć kierunki (pelengi) od statku sygnalizującego*”. — „*Wenn Anderes nicht angezeigt wird, so sind Peilungen in ganzen und halben Strichen als Kompasspeilungen, d. h. als solche zu verstehen, welche durch den Kompass bestimmt und weder*

für örtliche Ablenkung (Deviation) noch Missweisung berichtet sind. Dagegen sind Peilungen, welche in Graden angegeben werden, als missweisende, d. h. als solche zu verstehen, welche durch den Kompass bestimmt und für örtliche Ablenkung (Deviation) berichtet sind. In beiden Fällen sind die Peilungen von dem signalisierenden Schiffe aus zu rechnen". — Internationales Signalbuch. Berlin und Leipzig 1922, p. 5, uwaga.

Z jednej strony ogrom niezwykle trudnego materiału, a z drugiej niedostateczne środki finansowe na częstsze zwoływanie komisji, żeby członkom dojeżdżającym zwrócić przynajmniej kosztu jazdy i pobytu w Warszawie, sprawiły, że Komisja Terminologiczna mimo ciężkiej pracy i przygotowywanych referatów zdołała ustalić zaledwie około 2000 terminów, t. j. jedną piątą całości.

Stale brali udział w pracach: przewodniczący gen. M. Zaruski, inż. B. Bagniewski, inż. A. Garnuszewski, prof. A. Kleczkowski, prof. A. Kryński, inż. M. Mieczkowski, inż. K. Stadtmüller, kom. por. J. Stankiewicz, kpt. dypl. T. Stoklasa i sekretarka J. Bomasowa.

Ten systematycznie ujęty materiał jest już w znacznej części gotowy do druku, jak i kartoteki: polska, angielska i niemiecka.

Jak wygląda ta nowa terminologia żeglarska pierwszego zeszytu, referowanego przez inż. B. Bagniewskiego?

Punktem wyjścia był język angielski, francuski i niemiecki, chociaż uwzględniono również języki inne, zwłaszcza rosyjski i chorwacki. Zawsze miano na myśli rzecz, nie słowo, ujmując teorię i konstrukcję i nazwy statków. Poruszono tu wymiary statku: długość, szerz, głęb, wyż, zanurzenie, wznios, chyl, wypukłość, linie konstrukcyjne, formy wręgi, przekroje, obła, pełnotę i pełnotliwość, kształt kadłuba, przegłębienie, pływność, pływalność, wypór i wyporność, nośność, pojemność, różne tonny, opór, fale, wart, napędy, parcie, węzeł, sterowność, zwrotność, żeglowność, sztywność, chwiejność, stateczność, metacentrum, przechyl, przewrócenie się, kołysanie; nazwy statków wedle materiału, rodzaju żegluga, motoru, pokładów, ścian, zbiorników, przeznaczenia; okręty i łodzie podwodne; skróty. Podaję wyrazy wedle pierwszej redakcji.

Ujmowano szczegóły w większą grupę. Starano się o takie wyrazy, z których można było tworzyć pochodne: opór: wypór: wyporność, napęd: pędnik, zanur: wynur: zanurzenie: przenurzenie, chyl: przechyl, pełnota: pełnotliwość, szerz: półszerz, pływny: pływalny, wręga: owrężenie, przegłębienie: bezprzegłębienie, węglowiec (statek węglowy): węglownik (zasilacz węglowy), ropowiec: ropownik, podwodnik (łódź podwodna): podwodnikowiec (okręt-matka dla łodzi podwodnych), minowiec (stawiacz min): minowiec raczej minownik (wylawiacz min), minostawiacz (stawiacz min), kołysanie boczne (Schlingern, Rollen), kołysanie wzdłużne (Stampfen, Stampfbewegung), kołysanie denne (Tauchschwingung, Setzen).

Dawano w tym zakresie prawie wyłącznie terminy polskie. Materiał obcy: niemiecki, łaciński, romański, brano z wyrazów przyswojonych, które już dawno zyskały u nas prawo obywatelstwa. Niemieckie: balast: balastowy: górnobalastowy, burta, celnik: celniczy, daszkowiec, fracht: frachtowy, handlowy, holownik, kil: kilowy, kształt, lichtuga (statek), luka: pełnolukowy, ładunek: ładunkowy: bezładunkowy:

pełnoładunkowy, łańcuch: łańcuchowy, pakietowiec, pancernik, pocztowiec, ratownik: ratunkowy, rufa, skrzyniowiec, spardekowiec (statek typu średniego raczej średniowiec), szanćowiec, szkuta, szpitalnik, sztywny, śrubowiec, tonna, waga: wagowy, wręga: wręgowy: owrężenie, żegluga.

Łacińskie: cylindryczny, cysterna, emigracyjny, konstrukcyjny, latarniowiec, linja, metacentrum, monitor, motorowiec, ocean: oceaniczny, rejestr, szkolny, teoretyczny, torpedowiec: kontrtorpedowiec, transportowiec.

Romańskie: barjera, beton, brutto, dywizjonowy, kano-
nierka, mina, netto, patrol, pasażer, pion, ponton, turbinowy.

Zatem oprócz kilku nazw statków jak lichtuga, spardekowiec, które także przeważnie spolszczono, i kilku terminów naukowych, mamy tu tylko wyrazy przyswojone, używane w potocznej mowie, tak że dopiero etymolog potrafi ich obce pochodzenie wykazać.

Z punktu widzenia słowotwórstwa polskiego zasób dotychczasowy tak się przedstawia. W rzeczownikach wiele starych i nowych wyrazów prostych; pewna część wyrazów złożonych, których nie można było zupełnie uniknąć; przeważają jednak opisy: wyrażenia składniowe z przymiotnikiem, z dopełniaczem i narzędnikiem lub z przymiotnikiem. Najważniejszą rolę odgrywają w polskich wyrazach końcówki, dzięki którym można było dobrze oddawać w polskim germańskie złożenia; najsilniejsze są tu końcówki męskie, słabsze żeńskie, najslabsze nijakie.

Wybierano wyrazy krótkie: dłuż, szerz, głęb, wznios, chyl, załom, zanur, wynur, obło, zrąb, wart (rufowy) = Kielwasser, opór, nośność. Naturalnie są i dłuższe i złożenia nawet: zanurzenie, przenurzenie, wodnica (pole linji wodnej) = Wasserlinienfläche, pływnica (płaszczyzna pływalności) = Schwimmbene, owrężenie = Spantenriss, pełnota: pełnotliwość, przegłębienie, wyporność, pojemność, żeglowność, kołysanie; nazwy statków są rzadko dwuzgłoskowe, zwykle trójzgłoskowe, choć są i cztero- i pięcizgłoskowe i złożenia lub opisy: rybak, strażnik, celnik, szkolnik, ratownik, żaglowiec, parowiec, śrubowiec, kołowiec, motorowiec, pocztowiec, towarowiec, szanćowiec, węglowiec: węglownik, szpitalnik.

Złożenia rzeczownikowe poznaliśmy już częściowo wyżej: niezdatność, niestateczność, przybrzegowiec, odrzutowiec, jednośrubowiec, dwuśrubowiec, bocznołowiec, tylnokołowiec, jednopokładowiec, lekkopokładowiec, pełnopokładowiec, gładkopokładowiec, ochronnopokładowiec, pełnozrębowiec, górnobalastowiec, pełnolukowiec, lodołamacz, minostawiacz, minowiec; obce: kontrtorpedowiec.

Z przymiotników prostych ważny jest pływny (na wolnej wodzie) = flott. Złożenie przymiotnikowe częste: bezładunkowy, pełnoładunkowy, płaskodenny, pełnokształtny, niezeglowny, niezdatny, żelazno-drewniany, żelbetowy, żaglowo-motorowy, podwodny, nadwodny, przybrzeżny, śródlądowy, odrzutowy, jednośrubowy, dwuśrubowy, bocznołowy, tylnokołowy, bezpokładowy, podpokładowy, jednopokładowy, gładkopokładowy, lekkopokładowy, pełnopokładowy, pełnozrębowy, trójzrębowy, pełnolukowy, falistościenny, prostościenny, nasiębierny.

Jako terminy najczęstsze są rzeczowniki z przymiotnikiem jednym lub dwoma (165 ×): dłuż całkowita, wyż boczna, linja środkowa wzdłużna, linja wodna konstrukcyjna, linja wodna bezładunkowa, przekrój wzdłużny pionowy... Zamiast przymiotnika można tu użyć także dopełniacza: linja dna = linja denna.

Często występują rzeczowniki z dopełniaczem jednym lub dwoma (55 ×): *dłuż statku, wymiary statku*.

Rzadziej występuje rzeczownik z przyimkiem (16 ×): *na wolnej wodzie* = *płynny* (flott), *dłuż między pionami, dłuż na linii wodnej, przekrój przez główną wręgę*.

Bardzo rzadko mamy narzędnik (4 ×): *zanurzenie, przegłębienie dziobem, rufą*.

Końcówki męskie: -owiec (50 ×): *przybrzegowiec, żaglowiec, parowiec, śrubowiec, kołowiec, pocztowiec...*; -nik (13 ×): *celnik, strażnik, szpitalnik, ratownik, szkolnik, holownik, węglownik, ropownik, pancernik, krążownik, przewodnik, zbiornik*; -ak (1 ×): *rybak*; -acz (4 ×): *wyławiacz min, minostawiacz, łodołamacz*; -iec (1 ×): *minołowiec*; łacińsko-romańskie -tor (1 ×): *monitor*. Wszędzie są to statki czy okręty wojenne, z wyjątkiem wyrazu *zbiornik* = ang. *tank*.

Końcówki żeńskie: -ka (3 ×): *na statki: błotniarka, kanonierka, pogłębiarka*; -ca (3 ×) *na linie czy powierzchnie konstrukcyjne: pływnica, poprzecznicza, wodnica*; -ość (16 ×) *na pojęcia oderwane: długość, wysokość, wyporność, ostrość, wypukłość, pełnotliwość, nośność, pojemność, sterowność, zwrotność, żeglowność, zdatność, stateczność*; -ta (1 ×) *na pojęcia oderwane: pełnota*.

Końcówki nijakie: -enie, -anie, -e (11 ×) *przeważnie na pojęcia oderwane: kołysanie, owręzenie, parcie, przegłębienie, tarcie, wnętrze, zanurzenie, przenurzenie, zaoblenie, zaostwienie*.

Przeważają rzeczowniki i przymiotniki, wobec nich inne części mowy w terminach nie wchodzą prawie w rachubę, tak przysłówki: *pośrodku, wpoprzek statku*, lub czasowniki: *przewrócić się*.

Komisja terminologiczna może tylko ustalać wyrazy istniejące lub poddawać propozycje; życie samo, to znaczy marynarze, będą to zadanie dalej prowadzić i mieć nadzieję, rozstrzygną na korzyść języka polskiego. Twórczość techniczna, zawodowa musi iść w parze z twórczością słowną. Chcąc żyć się z morzem i z żegluga własną musimy stworzyć własny polski język żeglarski. Stopniowo da się udoskonalić taki język, ale raz trzeba odważyć się myśleć samodzielnie i tworzyć wyrazy nowe własne. Polski język żeglarski stworzony z poglądu na rzecz własnymi oczyma, może z początku twardy i szorstki, ale nasz własny, a nie wzięty niewolniczo od obcych, Niemców, Holendrów czy Anglików, wpłynie dodatnio i uszlachetniająco na polską psychikę narodową. Do zbierania się z morzem, do poznania świata całego przez żeglugę potrzeba woli, odwagi i organizacji, a wyrazem tego ważnym jest jasny czysty własny język. por. *Język Polski*, r. 1928, str. 112—119.

To, co obecnie dajemy, ten pierwszy zeszyt, to tylko jedna cegiełka do olbrzymiego gmachu całej terminologii morskiej. Ten zeszyt puszczamy w świat w nadziei, że dalsze gotowe do druku rychło się ukażą. Wtedy dopiero na podstawie materiałów można będzie myśleć o wydaniu całego słownika z ilustracjami pełniejszymi i definicjami, w układzie rzeczowym czy alfabetycznym. Słownik ten przyszedł wypadnie tem lepiej, im żywiej przyjmie społeczeństwo i zawodowcy obecną próbę, im więcej uwag, poprawek i ulepszeń dadzą najbliższe koła: marynarzy, techników i filologów polskich.

Adam Kleczkowski.

W S T Ę P

Przystępując do wydania polskiego słownika morskiego, Komisja Terminologiczna podejmuje próbę zadośćuczynienia wymaganiom stawianym przez marynarkę polską i rozwijające się życie na morzu. Fakt posiadania przez Polskę 27 statków handlowych i 16 okrętów wojennych, ciągły wzrost ilości statków uprawiających żeglugę morską pod polską banderą, budowa okrętów wojennych, a również wymagania szkolnictwa morskiego i powstających w Polsce przedsiębiorstw żeglugowych łącznie z rozwojem handlu i prawodawstwa morskiego — wszystkie te przyczyny nakazują zwrócić uwagę na polskie słownictwo morskie.

Pod wpływem zainteresowanych czynników, które nadsyłały materiał terminologiczny obcego pochodzenia z różnych dziedzin życia morskiego, Komisja Terminologiczna skierowała swe prace ku ogarnięciu zagadnienia polskiego słownictwa morskiego w całości. Obfitość rozpatrywanych terminów morskich, sięgających 10.000 słów, i obejmowana niemi różnorodność dziedzin wiedzy morskiej, skłoniły Komisję Terminologiczną do grupowania tych słów działami. Plan ten pozwala wydawać „Słownik morski” zeszytami, z których każdy obejmie odrębną, o ile możliwości zamkniętą w sobie całość. Mamy zamiar redagować słownictwo morskie według następującego ugrupowania: statki, teoria statku, statek żelazny (stalowy), statek drewniany, łodzie, statki żaglowe, ożaglowanie, urządzenia na statku, nawigacja, słowa żeglarskie, komendy, handel morski i inne. Decydujący wpływ na ugrupowanie pojęć morskich według podanego planu wywarły potrzeby powstającego życia na morzu, a również ogólny kierunek, jaki przyjął w ostatnich dziesiątkach lat rozwój pracy ludzkiej na tem polu. Wymagania życia skierowały Komisję Terminologiczną na drogę, jaką technika na morzu w ostatnim stuleciu obrała. Chociaż w roku bieżącym przypada dopiero sto lat od wynalezienia śruby, jako pędnika okrętowego, zaledwie 3% z całej pojemności statków morskich posiada obecnie pędnik inny niż śruba. Około roku 1840 wybudowano pierwszy statek żelazny, obecnie zaś pływa po morzach świata 67 milionów tonn takich statków (przeważnie stalowych) i tylko około dwustu tysięcy tonn statków drewnianych. Mając na uwadze zobrażony kierunek, w jakim żegluga morska się rozwija, Komisja Terminologiczna stale wychodziła jednak z założenia, że podstawę słownictwu morskemu dała wielowiekowa żegluga statkiem drewnianym i żaglowym, wobec czego, opracowując odpowiedniki polskie dla słów obcych, rozpatrywano z początku statki drewniane i żaglowe i dopiero po ogarnięciu całego nale-

żącego tu materiału, przyjęto przy redagowaniu zasadę udzielenia pierwszeństwa statkom żelaznym (stalowym) z napędem mechanicznym. Względy praktyczne skłoniły nas ponadto do umieszczenia w rozdziale o statkach żelaznych (stalowych) wszystkich ważniejszych słów, używanych w odniesieniu do statków wszelkiego rodzaju, podczas gdy w rozdziałach o statkach drewnianych, łodziach i statkach żaglowych, podamy wyłącznie słowa używane lub stosowane na właściwych statkach.

Przechodząc do sprawy, dla jakich pojęć morskich należy opracować odpowiedniki polskie, przyjęto za zasadę uwzględnić wyłącznie terminy morskie *żywe* — t. j. mające zastosowanie w obecnej praktyce morskiej. Tworzenie odpowiedników polskich dla słów częstokroć już martwych, a znajdujących się w niektórych słownikach obcych, i opuszczanie terminów morskich żywych, powstałych dzięki rozwojowi żeglugi i techniki morskiej, lecz w tych słownikach nieumieszczonych — uważamy za niewskazane. Lepiej bodaj będzie wstrzymać druk nazwy niepewnego odpowiednika w jednym z obcych języków lub podać w tym języku definicję, niż opuszczać termin w życiu potrzebny lub poprzestać bezkrytycznie na niewłaściwej nazwie stosowanej przez obcy słownik. Szczególną trudność powodowały nierzadko spotykane pojęcia morskie, którym różne obce słowniki dawały różne nazwy. W tym wypadku, przy redagowaniu przyjmowaliśmy nazwy używane w współczesnej literaturze fachowej.

Celem osiągnięcia jak największej przejrzystości słownika obrano rzeczowy układ słów w każdym dziale, dodając w końcu poszczególnych zeszytów skorowidze alfabetyczne. W dziale pierwszym, t. j. o statkach, zgrupowano nazwy statków według: rodzaju materiału, z którego się statki buduje, przeznaczenia i użycia statków, stosowanego napędu, używanego pędnika, rodzaju budowy, formy pokładu i typu. W dziale drugim, t. j. o słowach używanych w teorii statku, podano nazwy głównych wymiarów statku, linii i przekrojów teoretycznych, pełnotliwości, wyporności i pojemności statku, kształtu kadłuba, oporu wodnego, rodzajów napędu i pędnika oraz inne pojęcia, określające własności teoretyczne statku. W dziale trzecim, który obecnie jest w opracowaniu, a który ukaże się w następnym zeszycie, rozpatrujemy terminy odnoszące się do statku żelaznego (stalowego). Znajdą się tam pojęcia oznaczające podział i konstrukcję statku, główne części kadłuba, jak dno, burta, pokłady, nadbudówki oraz poszczególne wiazania statku.

Słownik wydawany jest w pięciu językach. Komisja Terminologiczna uchwaliła umieścić na pierwszym miejscu język polski, następnie angielski, francuski, niemiecki i rosyjski, podając w każdym języku skorowidze, ułożone w ten sposób, że dla każdego języka podany jest oddzielnie wykaz wyrazów według alfabetycznego porządku liter początkowych pierwszych słów: n. p. „*hölzernes Schiff*” umieszczono w skorowidzu niemieckim pod literą „H”.

Udostępnienie pojmowania i większą czytelność odpowiedników osiągnięto dzięki wprowadzeniu rysunków dla pojęć morskich więcej złożonych lub niejasnych. W wypadkach koniecznych, obok odpowiedników, podajemy w tekście objaśnienia słów oraz oznaczenia rysunków, do których te odpowiedniki się stosują. W pierwszym zeszycie rosyjskie odpowiedniki ze względów technicznych opuściliśmy, podamy je w zeszycie drugim.

Również w każdym zeszycie, o ile możliwości, podamy na końcu tekstu uwagi, w których będą umieszczane słowa i określenia nie związane bezpośrednio z tekstem, lecz potrzebne w życiu.

Chociaż słownik niniejszy nosi nazwę „Słownika morskiego”, a zatem stosuje się przeważnie do żeglugi mor-

skiej, jednakże przy redagowaniu uwzględniono w miarę możliwości pojęcia z zakresu żeglugi śródlądowej i rzecznej.

Przy redagowaniu działów słownika o statkach, teorii statku i statku żelaznym (stalowym) posilkowaliśmy się następującymi dziełami ze współczesnej literatury przedmiotu: *Merchant Ship Types* A. C. Hardy; *Steel Ships* T. Walton; *Practical Shipbuilding* A. C. Holms; *Le Navire de Commerce* V. Maurice; *Hilfsbuch für den Schiffbau* Johow — Foerster; *Praktischer Schiffbau* Bohnstedt; *Fluss-schiffbau* W. Teubert; również brano pod uwagę nazwy dawane przez oficjalne wydawnictwa: Board of Trade, Seeberufsgenossenschaft, Lloyd Register, Bureau Veritas, Germanischer Lloyd oraz czasopisma „*Shipbuilding and Shipping Record*” i „*Schiffbau*”.

Stale odczuwany brak środków finansowych oraz niemożność nabycia przez Komisję Terminologiczną odpowiedniej pomocy i dzieł, zmusiły nas do korzystania z uprzejmości osób i instytucji, które udzieliły źródeł wyżej podanych. Komisja Terminologiczna wyraża podziękowanie wszystkim, którzy przyczynili się do wydania niniejszego słownika.

B. Bagniewski.

W lipcu 1929.

STATKI

1. statek; okręt *)	ship; vessel	navire; bateau; bâtiment; vaisseau	Schiff; Fahrzeug
2. statek drewniany	wooden ship	navire en bois	hölzernes Schiff
3. statek żelazny	iron ship	navire en fer	eisernes Schiff
4. statek stalowy	steel ship	navire en acier	stählernes Schiff
5. statek żelazno-drewniany	composite ship	navire composite	Kompositschiff
6. statek żelbetowy	ferro-concrete-ship **)	navire en béton armé	Eisenbetonschiff
7. statek handlowy	merchant-vessel; merchant-man	navire marchand	Kauffahrteischiff; Handelsschiff; Kaufahrer
8. okręt wojenny	warship; man of war; naval-ship	navire de guerre	Kriegsschiff
9. pancernik	battleship	cuirassé	Linienerschiff
10. krążownik linjowy	battle-cruiser	croiseur de bataille	Schlachtkreuzer
11. krążownik	cruiser	croiseur	Kreuzer
12. kanonierka	gunboat	canonnière	Kanonboot
13. kanonierka rzeczna	river-gunboat	canonnière fluviale	Flusskanonenboot
14. monitor	monitor	moniteur	Monitorschiff
15. przewodnik flotylli	flotilla-leader	conducteur de flotilles	Flotillenführer
16. kontrtorpedowiec	destroyer	contre-torpilleur; torpilleur d'escadre	Zerstörer; Torpedojäger
17. torpedowiec	torpedo-boat	torpilleur	Torpedoboot
18. okręt patrolowy; patro- lowiec	patrol-boat	patrouilleur	Patrouillenboot
19. łódź podwodna; nurko- wiec	submarine	sous-marin	Unterseeboot; Tauchboot
20. okręt macierzysty dla sa- molotów; lotniskowiec	aircraft-tender; aircraft-carrier	transport d'aviation; porte aéronefs	Flugzeugmutterschiff; Flugzeug- träger
21. okręt macierzysty dla łó- dzi podwodnych; pod- wodnikowiec	submarine-depot-ship	ravitailleur de sous-marins	Unterseebootsmutterschiff; Begleitschiff für Unterseeboote
22. stawiacz min; minosta- wiaz	minelayer	mouilleur de mines	Minenleger
23. wylawiacz min; minoło- wiec	minesweeper	dragueur de mines	Minensucher
24. okręt transportowy; trans- portowiec	transport	transport	Transportschiff
25. statek żeglugi dalekiej; dalekowiec	foreign-going-ship	navire au long cours	Schiff für die Auslandsfahrt
26. statek oceaniczny; ocea- nowiec	ocean-going-ship	navire de haute mer	Hochseeschiff
27. statek żeglugi przybrzeż- nej; przybrzegowiec	coaster; coasting-vessel	cabotier; caboteur	Küstenfahrzeug; Küstenschiff
28. statek żeglugi śródlado- wej; śródladowiec	inland-vessel	bateau d'intérieur	Binnenfahrzeug; Binnenschiff
29. statek morski	sea-going-ship	navire de mer	Seeschiff
30. statek rzeczny	river-vessel	navire fluvial	Flussschiff
31. statek żeglugi regularnej; regularnik	regular-trader; liner	navire de service régulier	regelmässiger Fahrer
32. statek żeglugi przygodnej; przygodnik	tramp	tramp; navire marchand d'aven- ture	Tramp
33. statek pasażerski; — oso- bowy; osobowiec	passenger-ship	navire à passagers	Passagierschiff; Personenschiff; Fahrgastschiff
34. statek emigracyjny	emigrant-ship	navire d'émigrants	Auswandererschiff
35. statek towarowy; towa- rowiec	cargo-vessel; cargo-carrier; freighter	navire de charge; navire à mar- chandises; cargo	Güterschiff; Frachtschiff; Last- schiff

*) Przeważnie używa się „statek” w znaczeniu handlowym, „okręt” — w znaczeniu wojennym.

**) Odpowiednie wyrazy angielskie złożone z paru słów umieściliśmy w słowniku z łącznikami (—), których obecnie w naukowej literaturze coraz mniej się używa. Mimo to pozostawiliśmy łączniki, ponieważ praktycznie trudno nieraz rozstrzygnąć, gdzie łącznik angielskiego wyrazu złożonego ze względu na rodzaj złożenia koniecznie być musi.

36. statek pocztowy; pocztowiec	mail-steamer	malle-poste; paquebot-poste; bateau de poste	Postdampfer
37. statek pakietowy; pakietowiec	packet; packet-boat	paquebot	Paketschiff
38. statek pośpieszny; pośpiesznik	fast-ship; express-ship	navire rapide	Schnellfahrzeug
39. statek z własnym napędem	selfpropelled ship	navire à propre propulsion	Schiff mit eigener Triebkraft
40. statek bez własnego napędu	non-selfpropelled ship	navire sans propre propulsion	Schiff ohne eigene Triebkraft
41. statek żaglowy; żaglowiec	sailing-ship	navire à voiles; voilier	Segelschiff
42. statek parowy; parowiec	steamship; steamer	navire à vapeur; vapeur	Dampfschiff; Dampfer
43. statek motorowy; motorowiec	motorship	navire à moteur	Motorschiff; Motorfahrzeug
44. statek rotorowy; rotorowiec	rotorship	navire à rotateur	Rotorschiff
45. statek odrzutowy; odrzutowiec	jet-propelled-steamer	vapeur à propulsion hydraulique	Reaktionsdampfer; Strahlschiff; Prallschiff
46. statek turbinowy; turbinowiec	turbine-steamer	vapeur à turbine	Turbinendampfer
47. statek śrubowy; śrubowiec	screw-ship	navire à hélice	Schraubenschiff
48. statek jednośrubowy; jednośrubowiec	single-screw-ship	navire à hélice simple	Einschraubenschiff
49. statek dwuśrubowy; dwuśrubowiec (i t. d.)	twin-screw-ship	navire à hélices doubles	Zweischraubenschiff
50. statek z pomocniczą śrubą	auxiliary-screw-ship	navire à hélice auxiliaire	Hilfsschraubenschiff
51. statek kołowy; kołowiec	wheel-propelled-ship	navire à roues	Radschiff
52. statek tylnokołowy; tylnokołowiec	stern-wheel-ship	navire à une roue (à l'arrière)	Heckradschiff
53. statek bocznołowy; bocznołowiec	side-paddle-wheel-ship; paddle-ship	navire à roues à aubes	Seitenradschiff
54. statek bezpokładowy; bezpokładowiec	undecked-ship	navire non ponté	deckloses Schiff
55. statek otwarty; otwartowiec	open-ship	navire ouvert	offenes Schiff
56. statek kryty; krytowiec	decked-in ship	navire ponté	gedecktes Schiff
57. statek jednopokładowy; jednopokładowiec	one-deck-ship	navire à un pont	Eindeckschiff; Eindecker
58. statek dwupokładowy; dwupokładowiec (i t. d.)	two-deck-ship	navire à deux ponts	Zweideckschiff
59. statek z pokładem gładkim; gładkopokładowiec rys. 1	flush-deck-ship	navire à pont ras	Glattdeckschiff
60. statek trójzrębowy; trójzrębowiec rys. 2	three-island-ship	navire à trois superstructures	Dreiinselschiff; Brückendeckschiff
61. statek studniowy; studniowiec rys. 3 i 4	well-deck-ship	navire à puits; navire du type welldeck	Welldeckschiff
62. statek szanćowy; szanćowiec rys. 5 i 6	raised-quarter-deck-ship; quarter-deck-ship	navire à pont surélevé	Quarterdeckschiff
63. statek wieżowy; wieżowiec rys. 7	turret-deck-ship	navire à turret-deck	Turmdeckschiff
64. statek skrzyniowy; skrzyniowiec rys. 8	trunk-deck-ship	navire à trunk-deck	Kofferdeckschiff
65. statek spardekowy; spardekowiec rys. 9	spar-deck-ship	navire à spardeck	Spardeckschiff
66. statek lekkopokładowy; lekkopokładowiec rys. 10	awning-deck-ship	navire à pont-abri; navire à hurricanedeck	Sturmdeckschiff; Hurricane-deckschiff
67. statek częściowo lekkopokładowy; lekkopokładowiec częściowy rys. 11 i 12	partial-awning-deck-ship	navire à pont-abri partiel	Schiff mit teilweisem Sturmdeck; Partiiell - Sturmdeckschiff
68. statek z pokładem ochronnym; ochronnopokładowiec rys. 13	shelter-deck-ship	navire à pont-abri léger; navire à shelterdeck	Schutzdeckschiff
69. statek daszkowy; daszkowiec rys. 14	shade-deck-ship	navire à pont-tente; navire à pont taud	Schattendeckschiff
70. statek pełnopokładowy; pełnopokładowiec rys. 15	full-scantling-vessel	navire à pont continu	Volldeckschiff
71. statek pełnozrębowy; pełnozrębowiec rys. 16	complete-superstructure-vessel	navire à superstructures complètes	Schiff mit durchlaufendem Aufbau
72. statek chłodniczy; chłodniowiec	refrigerating-ship	navire frigorifique	Kühlschiff
73. statek węglowy; węglowiec	collier	navire charbonnier	Kohlenschiff

74. statek zbożowy; zbożowiec	grain-ship; grain-carrier	navire à grain	Getreidefahrzeug
75. statek rudowy; rudowiec	ore-ship; ore-carrier	navire pour minerais	Erzfahrzeug
76. statek zbiornikowy; zbiornikowiec	tank-ship; tanker; bulk-cargo-ship; bulk-freighter	navire à citernes	Tankschiff; Zisternenschiff; Kasten-schiff
77. statek ropowy; ropowiec	oil-tanker; oil-tank-ship; oil-tank-carrier	pétrolier	Ölschiff
78. statek ropowy z cysternami cylindrycznymi; ropowiec z cysternami cylindrycznymi rys. 17	cylindrical-tanker	navire à citernes cylindriques.	Zisternentankschiff
79. statek górnobalastowy; górnobalastowiec rys. 18	topside-ballast-tank-ship	navire à ballasts latéraux	Flügel-tankschiff
80. statek pełnolukowy; pełnolukowiec rys. 19	selftrimmer; self-trimming-ship	navire „selftrimmer“	Selbsttrimmer
81. statek falistościenny rys. 20	corrugated-ship; „Monitor“-ship	navire à bordés ondulés	Schiff mit gewellter Aussenhaut
82. statek prostościenny	plain-ship	navire à bordés ordinaires	Schiff mit gerader Aussenhaut
83. statek rybacki; rybak	fishing-vessel; fisher-man	navire-pêcheur; bateau de pêche	Fischerfahrzeug
84. statek (okręt) szpitalny; szpitalnik	hospital-ship	navire-hôpital	Hospitalschiff; Spitalschiff
85. statek (okręt) strażniczy; strażnik	guard-ship	navire de garde; stationnaire	Wachtschiff
86. statek celniczy; celnik	revenue-vessel	bâtiment de la douane	Zollfahrzeug
87. statek kablowy; kablo-wiec	cable-ship	bateau-câble; transport de câbles	Kabelschiff
88. statek ratunkowy; ratownik	salvage-ship	navire de sauvetage	Bergungsschiff
89. statek (okręt) szkolny; szkolnik	school-ship; training-ship; vessel	navire-école	Schulschiff
90. statek holowniczy; holownik	tug; tug-boat; tow-boat	remorqueur	Schleppfahrzeug; Schlepper; Bugsierdampfer
91. statek latarniowy; latarniowiec	lightship	phare flottante; bateau-feu	Feuerschiff
92. łamacz lodu; lodołamacz	icebreaker	brise-glace	Eisbrecher
93. ponton	ponton	ponton	Ponton
94. prom	ferry; ferry-boat	bateau de passage; ferry-boat	Fähre; Prähm(e)
95. lichtuga	lighter	allège	Leichter; Lichter
96. szkuta	barge	chaland	Schute; Schüte; Leichter
97. pogłębiarka	dredger	drague	Bagger
98. pogłębiarka czerpakowa	bucket-dredger; ladder-dredger	drague à godets	Eimerbagger
99. pogłębiarka nasiebierna	hopper-dredger	drague porteuse	Schachtbagger; Hopperbagger
100. pogłębiarka chwytakowa	grab-dredger	drague à mâchoires	Greifbagger
101. pogłębiarka ssąca	suction-dredger	drague suceuse	Saugbagger
102. pogłębiarka łyżkowa	dipper-dredger	drague à cuiller	Löffelbagger
103. błotniarka; szkuta błotna	hopper; hopper-barge	porteur	Baggerprähm
104. węglownik; węglozasilacz	coal-bunker-ship	navire soutier; soutier	Kohlunkerschiff
105. ropownik; ropozasilacz	oil-bunker-ship	bateau approvisionnement en mazout	Ölbunkerschiff
106. wodownik; wodozasilacz	water-boat	bateau citerne	Wasserboot

TEORJA STATKU

107. główne wymiary statku	principal dimensions of a ship	dimensions principales du navire	Hauptabmessungen eines Schiffes; Hauptmasse; Hauptdimensionen
108. długość (statku)	length (of a vessel)	longueur (d'un navire)	Länge (eines Schiffes)
109. długość między pionami rys. 22 L_{11}	length between perpendiculars	longueur entre perpendiculaires	Länge zwischen den Perpendikeln; — zwischen den Loten
110. długość największa rys. 22 L_{max}	extreme length	longueur extrême	äußerste Länge; grösste Länge
111. długość całkowita rys. 22 L	length over all	longueur hors tout	Länge über alles
112. długość na linii wodnej rys. 22 L_{WL}	length on the water-line	longueur à la ligne de flottaison	Länge in der Wasserlinie; — in der Schwimmbene
113. długość na linii ładunkowej	length on load-line	longueur à la ligne de charge	Länge in der Ladelinie
114. długość rejestrowa	registered-length	longueur enregistrée	Registerlänge
115. długość podziałowa	subdivision-length	longueur pour subdivision des cloisons transversales	Länge für die Schottabstände
116. długość dla ustalenia wolnej burty	freeboard-length	longueur pour établir le franc-bord	Freibordlänge; Länge für den Freibord
117. szerz, szerokość (statku)	breadth (of a vessel)	largeur (d'un navire)	Breite (eines Schiffes)
118. szerz konstrukcyjna rys. 21 B	moulded-breadth	largeur hors membres au maitre-couple	Konstruktionsbreite; Berechnungsbreite

119. szerz wręgowa	breadth over the frame	largeur au maître - bau	Breite auf Spanten
120. szerz największa rys. 21 B max	extreme-breadth	largeur extrême	grösste Breite; Breite über alles
121. szerz rejestrowa	registered-breadth	largeur enregistrée	Registerbreite
122. głęb; głębokość (statku) rys. 21 G	depth (of a vessel)	creux (d'un navire)	Tiefe (eines Schiffes)
123. głęb wnętrza rys. 21 I	depth of hold	creux de cale	Raumtiefe
124. wyż boczna rys. 21 H	moulded-depth	creux sur quille	Seitenhöhe; Modeltiefe
125. wyż rejestrowa	registered-depth	creux enregistré	Registertiefe
126. zanurzenie rys. 21 T	draught; draft	tirant d'eau	Tiefgang
127. zanurzenie dziobem rys. 22 T ₁	draught forward	tirant d'eau avant	Tiefgang vorn
128. zanurzenie rufą rys. 22 T ₂	draught aft	tirant d'eau arrière	Tiefgang hinten
129. zanurzenie średnie rys. 22 T	mean-draught	tirant d'eau moyen	mittlerer Tiefgang
130. zanurzenie bezładunkowe; — lekkie	light-draught	tirant d'eau léger	Leertiefgang
131. zanurzenie ładunkowe	load-draught	tirant d'eau en charge	Ladetiefgang
132. zanurzenie grodziowe	bulkhead-draught	tirant d'eau pour établir les cloisons	Schottentiefgang
133. zanurzenie najmniejsze	shallow-draught	tirant d'eau faible	geringer Tiefgang
134. zanurzenie pełne; — ciężkie	deep-draught	tirant d'eau fort	grosser Tiefgang
135. zanurzenie konstrukcyjne	draught designed	tirant d'eau prévu	Konstruktionstiefgang
136. przenurzenie	increased-draught	calaison	vermehrter Tiefgang
137. znaki zanurzenia rys. 22 a i b	draught-marks	marques du tirant; piétage	Tiefgangsmarken; Marken
138. wolna burta rys. 21 Fb	freeboard	franc-bord	Freibord
139. linja podstawowa rys. 21 BB	base-line	ligne de base	Grundlinie
140. linja środkowa rys. 21 AA	middle-line; centre-line	ligne centrale	Mittellinie
141. linja stępki; linja kilu rys. 21 i rys. 22 Ax	keel-line	ligne de quille	Kiellinie
142. linja graniczna	margin-line	ligne de marge	Grenzlinie
143. linja wzniosu obła; — dna rys. 21 AF	floor-line	ligne de fond	Bodenlinie
144. linja pokładu rys. 21 PP	deck-line	ligne de pont; livet	Decklinie
145. linja załomu rys. 22 ZZ	knuckle-line	knuckle	Knucklelinie
146. linja wodna rys. 21; 22; 25 WL; rys. 23 a-a	water-line	ligne de flottaison	Wasserlinie
147. linja wodna konstrukcyjna rys. 23 WL	designed-water-line	ligne de flottaison prévue	Konstruktionswasserlinie
148. linja wodna balastowa	ballast-trim-water-line	ligne de flottaison sur lest	Ballastwasserlinie
149. linja wodna ładunkowa	load-line; load-water-line	ligne de charge; ligne de flot- tation en charge	Ladewasserlinie; Ladelinie
150. linja wodna bezładunko- wa; — lekka	light-water-line	ligne de flottaison légère	leichte Wasserlinie
151. linja wodna pełnoładun- kowa; — ciężka	deep-water-line	ligne de charge extrême	Tiefwasserlinie; Tiefladelinie
152. wodnica; pole linji wod- nej	water-line-area	surface de flottaison	Wasserlinienfläche
153. pływnica	water-plane; plane of flotation	plan de flottaison; surface de l'eau	Schwimmebene
154. wznios obła; — dna	rise of floor-line	élévation de la ligne de fond	Erhebung der Bodenlinie
155. chył burty rys. 21 c	tumble-home	tonture	Lehnung
156. wznios wzdłużny rys. 22 c	sheer	courbe	Sprung
157. wypukłość	camber; crop	bouge de barrot	Bucht
158. wypukłość pokładnika rys. 21 b	round of beam		Bucht eines Balkens; Balken- bucht
159. wręga	frame	couple; membrure	Spant
160. wręga główna rys. 23 ø	main-frame	maître-couple	Hauptspant
161. wręga dziobowa rys. 23 d	bow-frame; forward-frame	couple de proue; couple d'avant	Vorschiffspant
162. wręga rufowa rys. 23 r	stern-frame; after-frame	couple d'arrière	Hinterschiffspant
163. wręga workowata; wrę- ga U	U-shaped frame	couple en U	Sackspant; U-Spant
164. wręga ostra; wręga V	V-shaped frame	couple en V	V-Spant
165. wręga wklęsła	hollow-frame	couple creux	hohles Spant
166. wręga rozwartą	sloping-outward; flaring-frame	couple très ouvert; couple sur- plombant	ausfallendes Spant
167. przekrój przez wręgę główną rys. 21	midship-section	coupe au maître	Hauptspantquerschnitt
168. pole wręgi głównej	midship-section-area	surface du maître-couple	Hauptspantfläche
169. obwód wręgi głównej	girth of a vessel	développement du maître-cou- ple	Hauptspantumfang
170. wykres teoretyczny rys. 23	sheer-draught; lines	tracé des lignes	Linienriss
171. owręzenie teoretyczne rys. 23 A	body-plan	tracé des couples; plan des couples	Spantenriss

172. bok teoretyczny rys. 23 B	sheer-plan	tracé du bord	Lateralriss
173. pólserz teoretyczna rys. 23 C	plan at water-line; half-breadth-plan	tracé de la flottaison	Wasserlinienriss
174. plan	plan	plan	Grundriss
175. widok z boku rys. 22	side-elevation; profile	élévation du côté	Seitenansicht; Ansicht
176. przekrój wzdłużny	longitudinal-section; sectional profile	coupe longitudinale	Längsschnitt
177. przekroje pionowe (wzdłużne) rys. 23 b-b	bow and buttock lines	coupes	Schnitte
178. przekroje skośne (wzdłużne) rys. 23 c-c	plan of the diagonals	projection sur un plan transversal des lisses	Senten
179. obłó (poprzeczne) rys. 21o	bilge	bouchain	Kimm
180. obłó strome	sharp-bilge	bouchain pointu	eckige Kimm
181. obłó łagodne	well-rounded bilge	bouchain arrondi	runde Kimm
182. zaoblenie dna	rise of floor	acculement d'un bouchain	Aufkimmung
183. pełnota	fineness; fulness	finesse	Völligkeit
184. pełnotliwość; współczynnik pełnoty	coefficient of fineness	coefficient de finesse	Völligkeitsgrad
185. pełnotliwość wyporności;	block-coefficient	block-coefficient	Deplacementsvölligkeitsgrad
186. pełnotliwość wodnicy	coefficient of fineness of water-line	coefficient de flottaison	Wasserlinienvölligkeitsgrad
187. pełnotliwość pola wręgi głównej	coefficient of fineness of mid-ship-section area	coefficient de remplissage	Hauptspantvölligkeitsgrad
188. pełnotliwość cylindryczna	prismatic-coefficient	coefficient de remplissage volumétrique	Völligkeitsgrad des Hauptspantzylinders; Zylinderkoeffizient
189. powierzchnia obmywana; — żywego kadłuba	wetted-surface	surface baignée par l'eau	benetzte Oberfläche
190. kadłub (statku)	hull (of a vessel); body	coque; corps (d'un navire)	Rumpf (eines Schiffes); Schiffkörper
191. kształt kadłuba	shape of hull	forme de la coque	Rumpfform
192. kształt części podwodnej	shape of submerged part	forme des oeuvres vives	Unterwasserform
193. kształt części nadwodnej	shape above water	forme des oeuvres mortes	Überwasserform
194. część przednia kadłuba	fore-body	partie de la coque du navire sur l'avant du maître-couple	Vorderschiff
195. część tylna kadłuba	after-body	partie de la coque du navire qui se trouve sur l'arrière du maître-couple	Achterschiff; Hinterschiff
196. część główna kadłuba	main-body	corps principal	Haupttrumpf
197. część środkowa kadłuba	middle-body	partie centrale de la coque	Mittelkörper
198. część cylindryczna kadłuba	parallel-middle-body	partie parallèle de la coque	paralleler Mittelkörper
199. część zaoblona kadłuba	cant-body	partie devoyée à l'avant ou à l'arrière d'un bâtiment	Teil (vorderer oder hinterer) eines Schifftrumpfes, wo der Spantumfang geringer ist als mittschiffs
200. część nadwodna kadłuba; kadłub martwy	dead-work	oeuvres mortes	totes Werk
201. część podwodna kadłuba; kadłub żywy	quickwork	oeuvres vives	lebendes Werk
202. część górna kadłuba	upper-works	accastillage	Oberwerk
203. śródokręcie	square-body	maitresse-partie	Mittelschiff
204. przód (statku)	bow	l'avant	Vorschiff
205. dziób (statku)	bow	proue	Bug
206. przód pełny	bluff-bow	avant renflé	voller Bug
207. przód ostry	lean-bow	avant maigre	scharfer Bug
208. rufa	stern	arrière; tableau; poupe	Heck
209. rufa płaska	flat-stern	arrière plat	flaches Heck
210. rufa łyżkowa	counter-stern	poupe en cuiller	löffelförmiges Heck
211. rufa tunelowa rys. 24	tunnel stern	poupe en tunnel	Tunnelheck
212. rufa eliptyczna	elliptical-stern	arrière elliptique	elliptischgeformtes Heck
213. rufa obła	round-stern	arrière rond	rundes Heck; Rundgat
214. rufa szeroka	square-stern	arrière carré	plattes Heck; Spiegelheck
215. rufa ostra	point-stern; pink-stern	arrière pointu	hohes, schmales Heck
216. rufa zwisająca	overhanging-stern	arrière surplombant	überhängendes Heck
216a. rufa krążownicza rys. 25	cruiser-stern	poupe de croiseur	Kreuzerheck
217. strona (statku)	side (of a ship)	muraille; côté	Schiffseite
218. strona lewa rys. 25 lew.	port-side	côté de bâbord	Backbordseite
219. strona prawa rys. 25 pr.	starboard-side	côté de tribord	Steuerbordseite
220. pośrodku statku	amidships	au milieu du navire	mittschiffs
221. wpoprzek statku	athwartships	en travers du navire	querschiffs; dwarsschiffs
222. ostrość (obwodów); smukłość	fineness of shape; leanness of shape	finesse des lignes	Feinheit der Form; Schlankheit der Form
223. ostrość dziobu	entrance (of a vessel)	façons d'avant (d'un navire)	Scharf des Vorschiffes
224. zaostrenie dziobu	fineness of the bow; sharpness of the bow	finesse de la proue	Feinheit des Vorschiffes; Schärfe des Vorschiffes

225. zaostrenie rufy	fineness of the stern	liness de la poupe	Feinheit des Hinterschiffes; Schärfe des Hinterschiffes
226. zaostrenie kończyn statku	fineness fore and aft	finesse des extrémités du navire	Feinheit der Schiffenden
227. pełnokształtny (statek)	full-shaped vessel; bluff-vessel	navire renflé	volles Schiff
228. smukły (statek)	fine-shaped-vessel	navire élancé	scharfgebautes Schiff
229. płaskodenny (statek)	flat-bottomed vessel	navire à fond plat	flachbodiges Schiff
230. przegłębienie (statku)	trim (of a vessel)	assiette (d'un navire)	Trimm
231. przegłębienie dziobem	trim by the head	avant immergé; assiette sur l'avant	Kopflastigkeit
232. przegłębienie rufą	trim by stern	arrière immergé; assiette sur l'arrière	Steuerlastigkeit
233. na równej stępce (na równym kilu)	even-keel	tirant d'eau égal; tirant d'eau sans différence; assiette normale	auf ebenem Kiel
234. zmiana przegłębienia	alternation of trim; change in the trim	changement de l'arrimage	Trimmänderung
235. przegłębiony	trimmed	désarrimé	vertrimmt
236. zanur	immersion	immersion; enfoncement	Eintauchung
237. wynur	emersion	émersion	Austauchung
238. na wolnej wodzie; pływny	afloat	à flot	flott
239. pływalność	buoyancy	flottabilité	Schwimmfähigkeit; Schwimmkraft
240. środek pływalności rys. 27 F	centre of buoyancy	centre de flottabilité	Schwimmkraftschwerpunkt
241. pływalność zapasowa	reserve-buoyancy	flottabilité de réserve	Reserveschwimmfähigkeit; Deplacementsüberschuss
242. wyporność	displacement	déplacement	Displacement; Wasserverdrängung; Raumverdrängung
243. wypór (siła w tonnach) rys. 27 P	displacement	déplacement (en lourd)	Displacement; Auftriebskraft; Gewichtsverdrängung
244. skala wyporu	displacement-scale	échelle de déplacement	Displacementsskala
245. środek wyporu	centre of displacement	centre de carène; centre de volume	Displacementsschwerpunkt
246. środek ciężkości rys. 27 G	centre of gravity	centre de gravité du système	Gewichtschwerpunkt; System-schwerpunkt
247. stopień wyporności	permeability	perméabilité	Flutbarkeit; Permeabilität
248. nośność (statku)	burden; carrying-capacity	port	Tragfähigkeit (Lastigkeit)
249. pojemność (statku)	capacity (of a vessel)	capacité (d'un navire)	Raumgehalt (eines Schiffes)
250. pojemność ładunkowa	stowage-capacity; hold-capacity	capacité pour marchandises	Ladungsraumgehalt
251. pojemność pomiarowa	measurement-capacity	capacité de jauge	Vermessungsraumgehalt
252. ładunek wagowy	deadweight	lourd	Schwergut
253. ładunek	cargo	cargaison	Ladung
254. nośność (wagowa)	deadweight-capacity; dead-weight-carrying-capacity	capacité de poids; capacité de port; capacité en lourd	Schwerguttragfähigkeit; Gesamtzuladung; Ladefähigkeit
255. nośność ładunkowa; — użyteczna	deadweight-cargo-capacity	capacité de port en lourd utile	Nutzladefähigkeit
256. pomiar (statku)	measurement	jaugeage	Schiffvermessung; Vermessung des Schiffes
257. pojemność w tonnach; tonnaż	tonnage	tonnage	Tonnengehalt
258. pojemność brutto	gross-tonnage	tonnage brut; tonnage total	Bruttoraumgehalt; Bruttotonnengehalt
259. pojemność netto	net-tonnage	tonnage net	Nettoraumgehalt; Nettotonnengehalt
260. pojemność rejestrowa	register-tonnage	register-tonnage; tonnage de registre	Registertonnage
261. pojemność przestrzeni podpokładowej	tonnage under deck	tonnage sous le pont	Tonnengehalt unter Deck
262. tonna wyporu	ton of displacement	tonne de déplacement	Displacementstonne
263. tonna wagi	ton of deadweight	tonne de poids; tonne de lourd	Gewichtstonne
264. tonna pojemności; — pomiarowa	ton of measurement	tonne d'encombrement	Raumtonne
265. tonna rejestrowa	register-ton	tonne de registre	Registertonne
266. opór statku	resistance of vessel	résistance à la propulsion	Schiffwiderstand
267. opór ogólny	total-resistance	résistance totale	Gesamtwiderstand
268. opór tarcia	frictional-resistance	résistance de frottement	Reibungswiderstand
269. opór kształtu (statku)	line resistance of the hull	résistance de carène	Formwiderstand
270. opór falowy	wave-making resistance	résistance due aux vagues	wellenbildender Widerstand
271. opór wirowy	eddy-making resistance	résistance due au remous	wirbelbildender Widerstand
272. opór powietrza	air resistance	résistance de l'air	Luftwiderstand
273. fala dziobowa rys. 26a	bow-wave	lame de proue	Bugwelle
274. fala rufowa rys. 26b	stern-wave	lame de poupe	Heckwelle
275. wart rufowy rys. 26c	dead-water; wake	sillage	Kielwasser
276. opływ	run	coulée-arrière; façons d'arrière	Sog
277. napęd	propulsion; driver; powering	propulsion	Propulsion; Antriebsmittel; Treibmittel

278. napęd parowy	steam-propulsion	propulsion à vapeur	Dampfantrieb
279. napęd motorowy	motor-propulsion	propulsion à moteur	Motorantrieb
280. napęd elektryczny	electrical-propulsion	propulsion électrique	elektrischer Antrieb
281. napęd wietrzny	wind-propulsion	propulsion à vent	Windantrieb
282. napęd ręczny	hand-propulsion	propulsion à main	Handantrieb
283. pędnik	propeller	propulseur	Propeller; Fortbewegungsmittel
284. śruba okrętowa	screw; screw-propeller	hélice; hélice de propulsion	Schraube; Schraubenpropeller
285. koło łopatkowe	paddle-wheel	roue à aubes; roue à palettes	Schaufelrad
286. żagiel	sail	voile	Segel
287. wiosło	oar	aviron	Riemen
288. parcie	thrust	butée; poussée	Schub
289. węzeł (miara szybkości)	knot (nautical)	noeud	Knoten
290. sterowność	steerage-way	steerage-way; erre pour gouverner	Steuerfähigkeit; Steuervermögen
291. zwrotność	manageability	maniabilité	Manövrierfähigkeit
292. zwrotny	manageable	maniable	manövrierfähig
293. zdalny na morze	able to sea	prompt à prendre la mer	seefähig
294. niezdalny na morze	disabled	déséparé	seeunfähig
295. żeglowność (statku)	seaworthiness	navigabilité; bon état de navigabilité	Seetüchtigkeit
296. żeglowny	seaworthy	en état de navigabilité	seetüchtig
297. nieżeglowność (statku)	unseaworthiness	innavigabilité	Seeuntüchtigkeit
298. nieżeglowny	unseaworthy	innavigable	seeuntüchtig
299. sztywny	stiff	fort de la coque	steif
300. chwiejny	crank; tender	faible de la coque	rank
301. stateczność	stability	stabilité	Stabilität
302. stateczność początkowa	initial stability	stabilité initiale	Anfangsstabilität
303. stateczność statyczna	static-stability	stabilité statique	statische Stabilität
304. stateczność dynamiczna	dynamic-stability	stabilité dynamique	dynamische Stabilität
305. stateczność końcowa	ultimate stability	stabilité finale	Endstabilität
306. stateczność poprzeczna	transversal stability	stabilité transversale	Querstabilität
307. stateczność wzdłużna	longitudinal stability	stabilité longitudinale	Längsstabilität
308. stateczny	stable	stable	stabil
309. niestateczny	unstable	instable	unstabil
310. metacentrum rys. 27 M	metacentre	métacentre	Metazentrum
311. wysokość metacentryczna rys. 27h	metacentric height	hauteur de métacentre	metazentrische Höhe
312. promień metacentryczny rys. 27s	metacentric radius	rayon métacentrique	metazentrischer Radius
313. przechył boczny (stały)	list	bande	Schlagseite
314. przechył boczny rys. 27	heeling; careen	inclinaison transversale	Krengung
315. przechył wzdłużny	trimming	inclinaison longitudinale	Trimmung
316. przechylać	heel, to-	donner de la bande	krengen; überliegen
317. przewrócić się	capsize, to-	chavirer	kentern
318. kołysanie boczne	rolling	roulis	Rollen; Schlingern; Rollbewegung
319. kołysanie wzdłużne	pitching	tangage	Stampfen; Stampfbewegung
320. kołysanie denne	rising and falling	plongée et montée	Setzen; Tauchschwingung

NALEŻY MÓWIĆ I PISAĆ

Na morze — statek płynie, wypływa, wychodzi na morze (nigdy zaś: w morze).

Z morza — statek powraca z morza.

Oddać — cumę, linę, koniec, pętnicę (szkot) etc. — znaczy puścić wolno jej koniec.

Wybrać — linę, koniec, pętnicę (szkot), cumę etc. — znaczy ściągnąć ją, skrócić jej część wyprężoną.

Luzować — linę, cumę, pętnicę (szkot) etc. — znaczy uczynić ją dłuższą, wypuścić, zmniejszyć jej naprężenie.

Komisja terminologiczna proszona jest przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu o zaznaczenie, że dla statków handlowych polskich używa się skrótów angielskich.

278. napęd parowy	steam-propulsion	propulsion à vapeur	Dampfantrieb
279. napęd motorowy	motor-propulsion	propulsion à moteur	Motorantrieb
280. napęd elektryczny	electrical-propulsion	propulsion électrique	elektrischer Antrieb
281. napęd wietrzny	wind-propulsion	propulsion à vent	Windantrieb
282. napęd ręczny	hand-propulsion	propulsion à main	Handantrieb
283. pędnik	propeller	propulseur	Propeller; Fortbewegungsmittel
284. śruba okrętowa	screw; screw-propeller	hélice; hélice de propulsion	Schraube; Schraubenpropeller
285. koło łopatkowe	paddle-wheel	roue à aubes; roue à palettes	Schaufelrad
286. żagiel	sail	voile	Segel
287. wiosło	oar	aviron	Riemen
288. parcie	thrust	buttée; poussée	Schub
289. węzeł (miara szybkości)	knot (nautical)	noeud	Knoten
290. sterowność	steerage-way	steerage-way; erre pour gouverner	Steuerfähigkeit; Steuervermögen
291. zwrotność	manageability	maniabilité	Manövrierfähigkeit
292. zwrotny	manageable	maniable	manövrierfähig
293. zdalny na morze	able to sea	prompt à prendre la mer	seefähig
294. niezdalny na morze	disabled	désemparé	seeunfähig
295. żeglowność (statku)	seaworthiness	navigabilité; bon état de navigabilité	Seetüchtigkeit
296. żeglowny	seaworthy	en état de navigabilité	seetüchtig
297. nieżeglowność (statku)	unseaworthiness	innavigabilité	Seeuntüchtigkeit
298. nieżeglowny	unseaworthy	innavigable	seeuntüchtig
299. sztywny	stiff	fort de la coque	steif
300. chwiejny	crank; tender	faible de la coque	rank
301. stateczność	stability	stabilité	Stabilität
302. stateczność początkowa	initial stability	stabilité initiale	Anfangsstabilität
303. stateczność statyczna	static-stability	stabilité statique	statische Stabilität
304. stateczność dynamiczna	dynamic-stability	stabilité dynamique	dynamische Stabilität
305. stateczność końcowa	ultimate stability	stabilité finale	Endstabilität
306. stateczność poprzeczna	transversal stability	stabilité transversale	Querstabilität
307. stateczność wzdłużna	longitudinal stability	stabilité longitudinale	Längsstabilität
308. stateczny	stable	stable	stabil
309. niestateczny	unstable	instable	unstabil
310. metacentrum rys. 27 M	metacentre	métacentre	Metazentrum
311. wysokość metacentryczna rys. 27h	metacentric height	hauteur de métacentre	metazentrische Höhe
312. promień metacentryczny rys. 27s	metacentric radius	rayon métacentrique	metazentrischer Radius
313. przechył boczny (stały)	list	bande	Schlagseite
314. przechył boczny rys. 27	heeling; careen	inclinaison transversale	Krengung
315. przechył wzdłużny	trimming	inclinaison longitudinale	Trimmung
316. przechylać	heel, to-	donner de la bande	krengen; überliegen
317. przewrócić się	capsize, to-	chavirer	kentern
318. kołysanie boczne	rolling	roulis	Rollen; Schlingern; Rollbewegung
319. kołysanie wzdłużne	pitching	tangage	Stampfen; Stampfbewegung
320. kołysanie denne	rising and falling	plongée et montée	Setzen; Tauchschwingung

NALEŻY MÓWIĆ I PISAĆ

Na morze — statek płynie, wypływa, wychodzi na morze (nigdy zaś: w morze).
Z morza — statek powraca z morza.
Oddać — cumę, linę, koniec, pętnicę (szkot) etc. — znaczy puścić wolno jej koniec.
Wybrać — linę, koniec, pętnicę (szkot), cumę etc. — znaczy ściągnąć ją, skrócić jej część wyprężoną.
Luzować — linę, cumę, pętnicę (szkot) etc. — znaczy uczynić ją dłuższą, wypuścić, zmniejszyć jej naprężenie.

SKRÓTY

POLSKIE

statek parowy „s. p.”
„ motorowy „s. m.”
„ turbinowy „s. t.”
„ dwuśrubowy parowy „d. s. p.”
„ dwuśrubowy motorowy „d. s. m.”
okręt wojenny polski „O. R. P.”

ANGIELSKIE

steamship „ss”
motorship „ms”
turbine-steam-ship „tss”
twin-screw-ship „t. ss”
twin-motor-ship „t. ms”
okręt wojenny angielski „H. M. S.”

SKOROWIDZE:

SKOROWIDZE:

POLSKI, ANGIELSKI, FRANCUSKI, NIEMIECKI

SKOROWIDZ POLSKI

B	
bezpokładowiec	54
błotniarka	103
bocznokołowiec	53
bok teoretyczny	172

C	
cełnik	86
chłodniowiec	72
chwiejny	300
chył burty	155
część cylindryczna kadłuba	198
„ główna kadłuba	196
„ górna kadłuba	202
„ nadwodna kadłuba	200
„ podwodna kadłuba	201
„ przednia kadłuba	194
„ środkowa kadłuba	197
„ tylna kadłuba	195
„ zaoblona kadłuba	199

D	
dalekowiec	25
daszkowiec	69
dłuż, długość (statku)	108
„ całkowita	111
„ dla ustalenia wolnej burty	116
„ między pionami	109
„ największa	110
„ na linii ładunkowej	113
„ na linii wodnej	112
„ podziałowa	115
„ rejestrowa	114
dwupokładowiec	58
dwurubowiec	49
dziób (statku)	205

F	
fala dziobowa	273
„ rufowa	274

G	
gładkopokładowiec	59
głęb, głębokość (statku)	122
głęb wnętrza	123
główne wymiary statku	107
górnobalastowiec	79

H	
holownik	90

J	
jednopokładowiec	57
jednorubowiec	48

K	
kablowiec	87
kadłub (statku)	190
„ martwy	200
„ żywy	201
kanonierka	12
kanonierka rzeczna	13
koło łopatkowe	285
kołowiec	51
kołysanie boczne	318
„ denne	320
„ wzdłużne	319
kontortorpedowiec	16
krażownik	11
krażownik linjowy	10
krytowiec	56
kształt części nadwodnej	193
„ „ podwodnej	192
„ kadłuba	191

L	
latarniowiec	91
lekkopokładowiec	66
„ częściowy	67
lichtuga	95
linja graniczna	142
„ kilu	141
„ podstawowa	139
„ pokładu	144
„ stępki	141
„ środkowa	140
„ wodna	146
„ „ balastowa	148
„ „ bezładunkowa	150
„ „ ciężka	151
„ „ konstrukcyjna	147
„ „ lekka	150
„ „ ładunkowa	149
„ „ pełnoładunkowa	151
„ wzniosu dna	143
„ „ obła	143
„ załomu	145
lodołamacz	92
lotniskowiec	20

Ł	
ładunek	253
„ wagowy	252
łamacz lodu	92
łódź podwodna	19

M	
metacentrum	310
minołowiec	23
minostawiacz	22

monitor	14
motorowiec	43

N	
napęd	277
„ elektryczny	280
„ motorowy	279
„ parowy	278
„ ręczny	282
„ wietrzny	281
na równej stępce	233
na równym kilu	233
na wolnej wodzie	238
niestateczny	309
niezdalny na morze	294
nieżeglowność (statku)	297
nieżeglowny	298
nośność (statku)	248
„ ładunkowa	255
„ użyteczna	255
„ wagowa	254
nurkowiec	19

O	
obło łagodne	181
„ (poprzeczne)	179
„ strome	180
obwód wręgi głównej	169
oceanowiec	26
ochronnopokładowiec	68
odrzutowiec	45
okręt macierzysty dla łodzi podwodnych	21
„ macierzysty dla samolotów	20
„ patrolowy	18
„ strażniczy	85
„ szkolny	89
„ szpitalny	84
„ transportowy	24
„ wojenny	8
opływ	276
opór falowy	270
„ kształtu (statku)	269
„ ogólny	267
„ powietrza	272
„ statku	266
„ tarcia	268
„ wirowy	271
osobowiec	33
ostrość dziobu	223
ostrość (obwodów)	222
otwartowiec	55
owrężenie teoretyczne	171

P	
pakietowiec	37
pancernik	9

parcie	288
parowiec	42
patrolowiec	18
pełnokształtny (statek)	227
pełnolukowiec	80
pełnopokładowiec	70
pełnota	183
pełnotliwość	184
„ cylindryczna	188
„ pola wręgi głównej	187
„ wodnicy	186
„ wyporności	185
pełnozrębowiec	71
pędnik	283
plan	174
płaskodenny (statek)	229
plywalność	239
plywalność zapasowa	241
plywnica	153
plywny	238
pocztowiec	36
podwodnikowiec	21
pogłębiarka	97
pogłębiarka chwytakowa	100
„ czerpakowa	98
„ łyżkowa	102
„ nasiębierna	99
„ ssąca	101
pojemność brutto	258
„ ładunkowa	250
„ netto	259
„ pomiarowa	251
„ przestrzeni podpokładowej	261
„ rejestrowa	260
„ statku	249
„ w tonnach	257
pole linii wodnej	152
pole wręgi głównej	168
pomiar (statku)	256
ponton	93
pośpiesznik	38
pośrodku statku	220
powierzchnia obmywana	189
„ żywego kadłuba	189
pólszerz teoretyczna	173
prom	94
promień metacentryczny	312
przechylać	316
przechył boczny	314
„ „ (stały)	313
„ „ wzdłużny	315
przegłębienie (statku)	230
„ „ dziobem	231
„ „ rufą	232
przegłębiony	235
przekrój przez wręgę główną	167
„ „ wzdłużny	176
przekroje pionowe (wzdłużne)	177
„ „ skośne (wzdłużne)	178
przenurzenie	136
przewodnik flotyli	15
przewrócić się	317
przód (statku)	204
„ ostry	207
„ pełny	206
przybrzegowiec	27
przygodnik	32

R

ratownik	88
regularnik	31
ropowiec	77
„ z cysternami cylindrycznymi	78
ropownik	105
ropozasilacz	105
rotorowiec	44
rudowiec	75

rufa	208
„ eliptyczna	212
„ krążownicza	216-a
„ łyżkowa	210
„ obła	213
„ ostra	215
„ płaska	209
„ szeroka	214
„ tunelowa	211
„ zwisająca	216
rybak	83

S

skala wporu	244
skrzyniowiec	64
smukłość obwodów	222
smukły (statek)	228
spardekowiec	65
stateczność	301
stateczność dynamiczna	304
„ „ końcowa	305
„ „ początkowa	302
„ „ poprzeczna	306
„ „ statyczna	303
„ „ wzdłużna	307
stateczny	308
statek	1
„ bezpokładowy	54
„ bez własnego napędu	40
„ bocznołowy	53
„ celniczy	86
„ chłodniczy	72
„ częściowo lekkopokładowy	67
„ daszkowy	69
„ drewniany	2
„ dwupokładowy	58
„ dwuśrubowy	49
„ emigracyjny	34
„ falistościenny	81
„ górnobalastowy	79
„ handlowy	7
„ holowniczy	90
„ jednopokładowy	57
„ jednośrubowy	48
„ kablowy	87
„ kołowy	51
„ kryty	56
„ latarniowy	91
„ lekkopokładowy	66
„ morski	29
„ motorowy	43
„ oceaniczny	26
„ odrzutowy	45
„ osobowy	33
„ otwarty	55
„ pakietowy	37
„ parowy	42
„ pasażerski	33
„ pełnolukowy	80
„ pełnopokładowy	70
„ pełnozrębowy	71
„ pocztowy	36
„ pośpieszny	38
„ prostościenny	82
„ ratunkowy	88
„ ropowy	77
„ „ z cysternami cylindrycznymi	78
„ rotorowy	44
„ rudowy	75
„ rybacki	83
„ rzeczny	30
„ skrzyniowy	64
„ spardekowy	65
„ stalowy	4
„ strażniczy	85
„ studniowy	61
„ szanćowy	62

statek szkolny	89
„ szpitalny	84
„ śrubowy	47
„ towarowy	35
„ trójzrębowy	60
„ turbinowy	46
„ tylnokołowy	52
„ węglowy	73
„ wieżowy	63
„ z pokładem gładkim	59
„ „ ochronnym	68
„ z pomocniczą śrubą	50
„ z własnym napędem	39
„ zbiornikowy	76
„ zbożowy	74
„ żaglowy	41
„ żeglugi dalekiej	25
„ „ przybrzeżnej	27
„ „ przygodnej	32
„ „ regularnej	31
„ „ śródlądowej	28
„ żelazno-drewniany	5
„ żelazny	3
„ żelbetowy	6
stawiacz min	22
sterowność	290
stopień wyporności	247
strażnik	85
strona (statku)	217
„ lewa	218
„ prawa	219
studniowiec	61
szanćowiec	62
szerz, szerokość (statku)	117
„ konstrukcyjna	118
„ największa	120
„ rejestrowa	121
„ wręgowa	119
szkolnik	89
szkuta	96
„ „ błotna	103
szpitalnik	84
sztywny	299

Ś

środek ciężkości	246
„ „ plywalności	240
„ „ wporu	245
śródlądowiec	28
śródokręcie	203
śruba okrętowa	284
śrubowiec	47

T

tonna pojemności	264
„ „ pomiarowa	264
„ „ rejestrowa	265
„ „ wagi	263
„ „ wporu	262
tonaż	257
torpedowiec	17
towarowiec	35
transportowiec	24
trójzrębowiec	60
turbinowiec	46
tylnokołowiec	52

W

wart rufowy	275
węglowiec	73
węglownik	104
węglozasilacz	104
węzeł (miara szybkości)	289
widok z boku	175
wieżowiec	63
wiosło	287
wodnica	152
wodownik	106
wodozasilacz	106

wolna burta	138
wpoprzek (statku)	221
wreğa	159
„ dziobowa	161
„ główna	160
„ ostra	164
„ rozwarta	166
„ rufowa	162
„ U	163
„ V	164
„ wklęsa	165
„ workowata	163
współczynnik pełnoty	184
wykrzes teoretyczny	170
wyławiacz min	23
wynur	237
wyporność	242
wypór (siła w tonnach)	243
wypukłość	157
wypukłość pokładnika	158

wysokość metacentryczna	311
wyż boczna	124
„ rejestrowa	125
wznios dna	154
„ obła	154
„ wzdłużny	156

Z

zanur	236
zanurzenie	126
„ bezładunkowe	130
„ ciężkie	134
„ dziobem	127
„ grodziowe	132
„ konstrukcyjne	135
„ lekkie	130
„ ładunkowe	131
„ najmniejsze	133
„ pełne	134

zanurzenie rufą	128
„ średnie	129
zaoblenie dna	182
zaostrenie dziobu	224
„ kończyn statku	226
„ rufy	225
zbiornikowiec	76
zbożowiec	74
zdatny na morze (statek)	293
zmiana przegłębienia	234
znaki zanurzenia	137
zwrotność	291
zwrotny	292

Ż

żagiel	286
żaglowiec	41
żeglowność (statku)	295
żeglowny	296

SKOROWIDZ ANGIELSKI

ENGLISH INDEX

A

able to sea	293
afloat	238
after-body	195
" frame	162
aircraft-carrier	20
air-resistance	272
alternation of trim	234
amidships	220
athwartships	221
auxiliary-screw-ship	50
awning-deck-ship	66

B

ballast-trim-water-line	148
barge	96
base-line	139
battle-cruiser	10
" ship	9
bilge	179
block-coefficient	185
bluff-bow	206
" vessel	227
body	190
body-plan	171
bow	204, 205
bow and buttock lines	177
bow-frame	161
bow-wave	273
breadth of a vessel	117
breadth over the frame	119
bucket-dredger	98
bulk-cargo-ship	76
bulk-freighter	76
bulkhead-draught	132
buoyancy	239
burden	248

C

cable-ship	87
camber	157
cant-body	199
capacity (of a vessel)	249
capsize, to —	317
careen	314
cargo	253
cargo-carrier	35
" vessel	35
carrying-capacity	248
centre-line	140
" of buoyancy	240
" of displacement	245
" of gravity	246
change in the trim	234
coal-bunker-ship	104
coaster	27
coasting-vessel	27
coefficient of fineness	184
" of fineness of midship-section	
area	187
" of fineness of water-line	186
collier	73
complete-superstructure-vessel	71

composite ship	5
corrugated-ship	81
counter-stern	210
crank	300
crop	157
cruiser	11
cruiser-stern	216-a
cylindrical-tanker	78

D

dead-water	275
deadweight	252
deadweight-capacity	254
deadweight-cargo-capacity	255
deadweight-carrying-capacity	254
dead-works	200
decked-in ship	56
deck-line	144
deep-draught	134
deep-water-line	151
depth of a vessel	122
depth of hold	123
designed-water-line	147
destroyer	16
dipper-dredger	102
disabled	294
displacement	242, 243
displacement-scale	244
draft	126
draught	126
" aft	128
" designed	135
" forward	127
" marks	137
dredger	97
driver	277
dynamic-stability	304

E

eddy-making-resistance	271
electrical-propulsion	280
elliptical-stern	212
emersion	237
emigrant-ship	34
entrance of a vessel	223
even-keel	233
express-ship	38
extreme-breadth	120
" length	110

F

fast-ship	38
ferro-concrete-ship	6
ferry, ferry-boat	94
fineness	183
fineness fore and aft	226
" of shape	222
" of the bow	224
" of the stern	225
fine-shaped-vessel	228
fisher-man	83
fishing-vessel	83
flaring-frame	166
flat-bottomed vessel	229

flat-stern	209
floor-line	143
flotilla-leader	15
flush-deck-ship	59
fore-body	194
foreign-going-ship	25
forward-frame	161
frame	159
freeboard	138
freeboard-length	116
freighter	35
frictional-resistance	268
fullness	183
full-scantling-vessel	70
full-shaped-vessel	227

G

girth of a vessel	169
grab-dredger	100
grain-carrier	74
" ship	74
gross-tonnage	258
guard-ship	85
gunboat	12

H

half-breadth plan	173
hand-propulsion	282
heel, to	316
heeling	314
hold-capacity	240
hollow-frame	165
hopper	103
" barge	103
" dredger	99
hospital-ship	84
hull (of a vessel)	190

I

icebreaker	92
immersion	236
increased-draught	136
initial stability	302
inland-vessel	28
iron-ship	3

J

jet-propelled-steamer	45
---------------------------------	----

K

keel-line	141
knot (nautical)	289
knuckle-line	145

L

ladder-dredger	98
lean-bow	207
leanness of shape	222
length between perpendiculars	109
" of a vessel	108
" on load-line	113
" on the water-line	112
" over all	111

light-draught	130
" ship	91
" water-line	150
lighter	95
line resistance of the hull	269
liner	31
lines	170
list	313
load-draught	131
" line	149
" water-line	149
longitudinal section	176
" stability	307

M

mail steamer	36
main-body	196
" frame	160
man-of-war	8
manageability	291
manageable	292
margin-line	142
mean-draught	129
measurement	256
" capacity	251
merchant-man	7
" vessel	7
metacentre	310
metacentric-height	311
" radius	312
middle-body	197
" line	140
midship-section	167
" " area	168
minelayer	22
" sweeper	23
monitor	14
" ship	81
motor-propulsion	279
" ship	43
moulded-breadth	118
" depth	124

N

naval-ship	8
net-tonnage	259
non-selfpropelled-ship	40

O

oar	287
ocean-going-ship	26
oil-bunker-ship	105
" tanker	77
" tank-carrier	77
" " ship	77
one-deck-ship	57
open-ship	55
ore-carrier	75
" ship	75
overhanging-stern	216

P

packet, packet-boat	37
paddle-ship	53
paddle-wheel	285
parallel-middle-body	198
partial-awning-deck-ship	67
passenger-ship	33
patrol-boat	18
permeability	247
pink-stern	215
pitching	319
plain-ship	82
plan	174
" at water-line	173
" of the diagonals	178
plane of flotation	153

point-stern	215
pontoon	93
port-side	218
powering	277
principal dimensions of a ship	107
prismatic-coefficient	188
profile	175
propeller	283
propulsion	277

Q

quarter-deck-ship	62
quickwork	201

R

raised-quarter-deck-ship	62
refrigerating-ship	72
register-ton	265
" tonnage	260
registered-breadth	121
" depth	125
" length	114
regular-trader	31
reserve-buoyancy	241
resistance of vessel	266
revenue-vessel	86
rise of floor	182
" " line	154
rising and falling	320
river-gunboat	13
" vessel	30
rolling	318
rotorship	44
round of beam	158
" stern	213
run	276

S

sail	286
sailing-ship	41
salvage-ship	88
school-ship	89
screw	284
" propeller	284
" ship	47
sea-going-ship	29
" worthiness	295
" worthy	296
sectional profile	176
selfpropelled ship	39
selftrimmer	80
selftrimming-ship	80
shade-deck-ship	69
shallow-draught	133
shape above water	193
" of hull	191
" " submerged part	192
sharp-bilge	180
sharpness of the bow	224
sheer	156
" draught	170
" plan	172
shelter-deck-ship	68
ship	1
side elevation	175
side of a ship	217
side-paddle-wheel-ship	53
single-screw-ship	48
sloping-outward	166
spar-deck-ship	65
square-body	203
" stern	214
stability	301
stable	308
starboard-side	219
static stability	303
steam-propulsion	278

steamship	42
steamer	42
steel-ship	4
steerage-way	290
stern	208
" frame	162
" wave	274
" wheel-ship	52
stiff	299
stowage-capacity	250
subdivision-length	115
submarine	19
submarine-depot-ship	21
suction-dredger	101

T

tanker	76
tank-ship	76
tender	300
three-island-ship	60
thrust	288
ton of deadweight	263
" of measurement	264
" of displacement	262
tonnage	257
" under deck	261
topside-ballast-tank-ship	79
torpedo-boat	17
total resistance	267
tow-boat	90
training-ship	89
" vessel	89
tramp	32
transport	24
transversal stability	306
trim by stern	232
" " the head	231
" of a vessel	230
trimmed	235
trimming	315
trunk-deck-ship	64
tug, tug-boat	90
tumble-home	155
tunnel-stern	211
turbine-steamer	46
turret-deck-ship	63
twin-screw-ship	49
two-deck-ship	58

U

ultimate-stability	305
undocked-ship	54
unseaworthiness	297
unseaworthy	298
U-shaped frame	163
unstable	309
upper-works	202

W

wake	275
warship	8
water-boat	106
" line	146
" " area	152
" plane	153
wave-making-resistance	270
well-deck-ship	61
" rounded-bilge	181
wetted surface	189
wheel-propelled-ship	51
wind-propulsion	281
wooden-ship	2

V

vessel	1
V-shaped frame	164

SKOROWIDZ FRANCUSKI

INDEX FRANÇAIS

A	
accastillage	202
acculement d'un bouchain	182
à flot	238
allège	95
arrière	208
" carré	214
" elliptique	212
" immergé	232
" plat	209
" pointu	215
" rond	213
" surplombant	216
assiette (d'un navire)	230
" normale	233
" sur l'arrière	232
" sur l'avant	231
au milieu du navire	220
avant	204
" immergé	231
" maigre	207
" renflé	206
aviron	287
B	
bande	313
bateau	1
" approvisionneur en mazout	105
" câble	87
" citerne	106
" de passage	94
" de pêche	83
" de poste	36
" d'intérieur	28
bateau-feu	91
bâtiment	1
" de la douane	86
block-coefficient	185
bon état de navigabilité	295
bouchain	179
" arrondi	181
" pointu	180
bouge de barrot	158
brise-glace	92
butée	288
C	
caboteur	27
cabotier	27
calaison	136
canonnière	12
" fluviale	13
capacité (d'un navire)	249
" de jauge	251
" de poids	254
" de port	254
" de port en lourd utile	255
capacité en lourd	254
" pour marchandises	250
cargaison	253
cargo	35

centre de carène	245
" de flottabilité	240
" de gravité du système	246
" de volume	245
chaland	96
changement de l'arrimage	234
chavirer	317
coefficient de finesse	184
" de flottaison	186
" de remplissage	187
" de remplissage volumétrique	188
conducteur de flotilles	15
contre-torpilleur	16
coque (d'un navire)	190
corps (d'un navire)	190
" principal	196
côté (d'un navire)	217
" de bâbord	218
" de tribord	219
coulée-arrière	276
coupe au maître	167
" longitudinale	176
coupes	177
couple	159
" creux	165
" d'arrière	162
" d'avant	161
" de proue	161
" en U	163
" en V	164
" surplombant	166
" très ouvert	166
courbe	157
creux de cale	123
" d'un navire	122
" enregistré	125
" sur quille	124
croiseur	11
" de bataille	10
cuirassé	9
D	
déplacement	242
" en lourd	243
désarrimé	235
désemparé	294
développement du maître-couple	169
dimensions principales du navire	107
donner de la bande	316
drague	97
" à cuiller	102
" à godets	98
" à mâchoires	100
" porteuse	99
" suceuse	101
dragueur de mines	23
E	
échelle de déplacement	244
émersion	237
élévation de la ligne de fond	154

élévation du côté	175
en état de navigabilité	296
en travers du navire	221
enfoncement	236
erre pour gouverner	290
F	
façons d'arrière	276
" d'avant	223
faible de la coque	300
ferry-boat	94
finesse	183
" de la poupe	225
" de la proue	224
" des extrémités du navire	226
" des lignes	222
flottabilité	239
" de réserve	241
forme de la coque	191
" des oeuvres mortes	193
" des oeuvres vives	192
fort de la coque	299
franc-bord	138
H	
hauteur de métacentre	311
hélice	284
" de propulsion	284
I	
immersion	236
inclinaison longitudinale	315
" transversale	314
innavigabilité	297
innavigable	298
instable	309
J	
jaugeage	256
K	
knuckle	145
L	
lame de poupe	274
" de proue	273
largeur au maître-bau	119
" d'un navire	117
" enregistrée	121
" extrême	120
" hors membres au maître-couple	118
ligne centrale	140
" de base	139
" de charge	149
" de charge extrême	151
" de flottaison	146
" de flottaison en charge	149
" de flottaison légère	150
ligne de flottaison prévue	147
" de flottaison sur lest	148
" de fond	143
" de marge	142
" de pont	144
" de quille	141

livet	144
longueur à la ligne de charge	113
„ à la ligne de flottaison	112
„ d'un navire	108
„ enregistrée	114
„ entre perpendiculaires	109
„ extrême	110
„ hors tout	111
„ pour établir le franc-bord	116
„ pour subdivision des cloisons transversales	115
lourd	252

M

maître-couple	160
maîtresse-partie	203
malle-poste	36
maniabilité	291
maniable	292
marques du tirant d'eau	137
membrane	159
métacentre	310
moniteur	14
mouilleur de mines	22
muraille	217

N

navigabilité	295
navire	1
„ à ballasts latéraux	79
„ à bordés ondulés	81
„ à bordés ordinaires	82
„ à citernes	76
„ à citernes cylindriques	78
„ à deux ponts	58
„ à fond plat	229
„ à grain	74
„ à hélice	47
„ à hélice auxiliaire	50
„ à hélices doubles	49
„ à hélice simple	48
„ à hurricanedeck	66
„ à marchandises	35
„ à moteur	43
„ à passagers	33
„ à pont	57
„ à pont-abri	66
„ à pont-abri léger	68
„ à pont-abri partiel	67
„ à pont continu	70
„ à pont ras	59
„ à pont surélevé	62
„ à pont-tente	69
„ à pont taud	69
„ à propre propulsion	39
„ à puits	61
„ à rotateur	44
„ à roues	51
„ à roues à aubes	53
„ à shelterdeck	68
„ à spardeck	65
„ à superstructures complètes	71
„ à trois superstructures	60
„ à trunkdeck	64
„ à turretdeck	63
„ au long cours	25
„ à un pont	57
„ à une roue	52
„ à vapeur	42
„ à voiles	41
„ charbonnier	73
„ composite	5
„ de charge	35
„ de garde	85
„ de guerre	8
„ de haute mer	26
„ de mer	29

navire d'émigrants	34
„ de sauvetage	88
„ de service régulier	31
„ du type welldeck	61
„ école	89
„ élancé	228
„ en acier	4
„ en béton armé	6
„ en bois	2
„ en fer	3
„ fluvial	30
„ frigorifique	72
„ hôpital	84
„ marchand	7
„ marchand d'aventure	32
„ non ponté	54
„ ouvert	55
„ pêcheur	83
„ ponté	56
„ pour minerais	75
„ rapide	38
„ renflé	227
„ sans propre propulsion	40
„ „selftrimmer”	80
„ soutier	104
noeud	289

O

oeuvres mortes	200
„ vives	201

P

paquebot	37
„ poste	36
partie centrale de la coque	197
„ de la coque, qui se trouve sur l'arrière du maître-couple	195
„ de la coque sur l'avant du maître-couple	194
„ dévoyée à l'avant ou à l'arrière d'un bâtiment	199
„ parallèle de la coque	198
patrouilleur	18
perméabilité	247
pétrolier	77
phare flottante	91
piétage	137
plan	174
„ de flottaison	153
„ des couples	171
plongée et montée	320
ponton	93
port	248
porte-aéronefs	20
porteur	103
poupe	208
„ de croiseur	216a
„ en cuiller	210
„ en tunnel	211
poussée	288
projection sur un plan transversal des lisses	178
prompt à prendre la mer	293
propulseur	283
propulsion	277
„ à mains	282
„ à moteur	279
„ à vapeur	278
„ à vent	281
„ électrique	280
proue	205

R

ravitailleur de sous-marins	21
rayon métacentrique	312
register-tonnage	260
remorqueur	90

résistance à la propulsion	266
„ de carène	269
„ „ frottement	268
„ „ l'air	272
„ due au remous	271
„ „ aux vagues	270
„ totale	267
roue à aubes	285
„ à palettes	285
roulis	318

S

sillage	275
sous-marin	19
soutier	104
stable	308
stabilité	301
„ dynamique	304
„ finale	305
„ initiale	302
„ longitudinale	307
„ statique	303
„ transversale	306
stationnaire	85
steerage-way	290
surface baignée par l'eau	189
„ de flottaison	152
„ de l'eau	153
„ du maître-couple	168

T

tableau	208
tangage	319
tirant d'eau	126
„ „ arrière	128
„ „ avant	127
„ „ égal	233
„ „ en charge	131
„ „ faible	133
„ „ fort	134
„ „ léger	130
„ „ moyen	129
„ „ pour établir les cloisons	132
„ „ prévu	135
„ „ sans différence	233
tonnage	257
„ brut	258
„ de registre	260
„ net	259
„ sous le pont	261
„ total	258
tonne de déplacement	262
„ d'encombrement	264
„ de lourd	263
„ „ poids	263
„ „ registre	265
tonture	156
torpilleur	17
torpilleur d'escadre	16
tracé de la flottaison	173
„ des couples	171
„ „ lignes	170
„ du bord	172
tramp	32
transport	24
„ d'aviation	20
„ de câbles	87

V

vaisseau	1
vapeur	42
„ à propulsion hydraulique	45
„ à turbine	46
voile	286
voilier	41

SKOROWIDZ NIEMIECKI

DEUTSCHER INDEX

A

Achterschiff	195
Anfangsstabilität	302
Ansicht	175
Antriebsmittel	277
auf ebenem Kiel	233
Aufkimmung	182
Auftriebskraft	243
ausfallendes Spant	166
äusserste Länge	110
Austauchung	237
Auswandererschiff	34

B

Backbordseite	218
Bagger	97
Baggerprahm	103
Balkenbucht	158
Ballastwasserlinie	148
Begleitschiff für Unterseeboote	21
benetzte Oberfläche	189
Berechnungsbreite	118
Bergungsschiff	88
Binnenfahrzeug	28
Binnenschiff	28
Bodenlinie	143
Breite auf Spanten	119
„ (eines Schiffes)	117
„ über alles	120
Brückendeckschiff	60
Bruttoreaumgehalt	258
„ -tonnengehalt	258
Bucht	157
„ eines Balkens	158
Bug	205
Bugsierdampfer	90
Bugwelle	273

D

Dampfantrieb	278
Dampfer	42
Dampfschiff	42
deckloses Schiff	54
Decklinie	144
Displacement	242, 243
Displacementsschwerpunkt	245
„ -skala	244
„ -tonne	262
„ -überschuss	241
„ -völligkeitsgrad	185
Dreiinselschiff	60
dwarsschiffs	221
dynamische Stabilität	304

E

eckige Kimm	180
Eimerbagger	98
Eindecker	57
Eindeckschiff	57
Einschraubenschiff	48
Eintauchung	236
Eisbrecher	92
Eisenbetonschiff	6
eisernes Schiff	3
elektrischer Antrieb	280
elliptisch geformtes Heck	212
Endstabilität	305
Erhebung der Bodenlinie	154
Erzfahrzeug	75

F

Fähre	94
Fahrgastschiff	33
Fahrzeug	1
Feinheit der Form	222
„ „ Schiffenden	226
„ des Hinterschiffes	225
„ „ Vorschiffes	224
Feuerschiff	91
Fischerfahrzeug	83
flachbodiges Schiff	229
flaches Heck	209
Flotillenführer	15
flott	238
Flügel tankschiff	79
Flugzeugmutterschiff	20
Flugzeugträger	20
Flusskanonenboot	13
Flussschiff	30
Flutbarkeit	247
Formwiderstand	269
Fortbewegungsmittel	283
Frachtschiff	35
Freibord	138
Freibordlänge	116

G

gedecktes Schiff	56
geringer Tiefgang	133
Gesamtwiderstand	267
Gesamtzuladung	254
Getreidefahrzeug	74
Gewichtsschwerpunkt	246
Gewichtstonne	263
Gewichtsverdrängung	243
Glattdeckschiff	59
Greifbagger	100
Grenzlinie	142
grosser Tiefgang	134

grösste Breite

„ Länge	120
Grundlinie	110
Grundriss	139
Güterschiff	174
	35

H

Handantrieb	282
Handelsschiff	7
Hauptabmessungen eines Schiffes	107
Hauptdimensionen eines Schiffes	107
Hauptmasse eines Schiffes	107
Haupttrumpf	196
Hauptspant	160
Hauptspantfläche	168
Hauptspantquerschnitt	167
Hauptspantumfang	169
Hauptspantvölligkeitsgrad	187
Heck	208
Heckradschiff	52
Heckwelle	274
Hilfsschraubenschiff	50
Hinterschiff	195
Hinterschiffspant	162
Hochseeschiff	26
hohes, schmales Heck	215
hohles Spant	165
hölzernes Schiff	2
Hopperbagger	99
Hospitalschiff	84
Hurricanedeckschiff	66

K

Kabelschiff	87
Kanonenboot	12
Kastenschiff	76
Kauffahrer	7
Kauffahrteischiff	7
kentern	317
Kiellinie	141
Kielwasser	275
Kimm	179
Knoten	289
Knucklelinie	145
Kofferdeckschiff	64
Kohlenbunkerschiff	104
Kohlenschiff	73
Kompositschiff	5
Konstruktionsbreite	118
Konstruktionsstiefgang	135
Konstruktionswasserlinie	147
Kopflastigkeit	231
krengen	316
Krengung	314

Kreuzer	11
Kreuzerheck	216a
Kriegsschiff	8
Kühlschiff	72
Küstenfahrzeug	27
Küstenschiff	27

L

Ladefähigkeit	254
Ladelinie	149
Ladetiefgang	131
Ladewasserlinie	149
Ladung	253
Ladungsraumgehalt	250
Länge (eines Schiffes)	108
" für den Freibord	116
" " die Schottabstände	115
" in der Ladelinie	113
" " " Schwimmbene	112
" " " Wasserlinie	112
" über alles	111
" zwischen den Loten	109
" zwischen den Perpendikeln	109
Längsschnitt	176
Längsstabilität	307
Lastigkeit	248
Lastschiff	35
Laterallriss	172
lebendes Werk	201
Leertiefgang	130
Lehnung	155
leichte Wasserlinie	150
Leichter	95, 96
Lichter	95
Linienriss	170
Linienschiff	9
Löffelbagger	102
löffelförmiges Heck	210
Luftwiderstand	272

M

manövrierfähig	292
Manövrierfähigkeit	291
Marken	137
metazentrische Höhe	311
metazentrischer Radius	312
Metazentrum	310
Minenleger	22
Minensucher	23
Mittelkörper	197
Mittellinie	140
Mittelschiff	203
mittlerer Tiefgang	129
mittschiffs	220
Modeltiefe	124
Monitorschiff	14
Motorantrieb	279
Motorfahrzeug	43
Motorschiff	43

N

Nettoraumgehalt	259
" - tonnengehalt	259
Nutzladefähigkeit	255

O

Oberwerk	202
offenes Schiff	55
Ölbunkerschiff	105
Ölschiff	77

P

Paketschiff	37
paralleler Mittelkörper	198
Partiell-Sturmdeckschiff	67
Passagierschiff	33
Patrouillenboot	18

Permeabilität	247
Personenschiff	33
plattes Heck	214
Ponton	93
Postdampfer	36
Prahm(e)	94
Prallschiff	45
Propeller	283
Propulsion	277

Q

Quarterdeckschiff	62
querschiffs	221
Querstabilität	306

R

Radschiff	51
rank	300
Raumgehalt (eines Schiffes)	249
Raumtiefe	123
Raumtonne	264
Raumverdrängung	242
Reaktionsdampfer	45
regelmässiger Fahrer	31
Registerbreite	121
Registerlänge	114
Registertiefe	125
Registertonnage	260
Registertonne	265
Reibungswiderstand	268
Reserveschwimmfähigkeit	241
Riemen	287
Rollbewegung	318
Rollen	318
Rotorschiff	44
Rumpf (eines Schiffes)	190
Rumpfform	191
runde Kimm	181
rundes Heck	213
Rundgat	213

S

Sackspant	163
Saugbagger	101
Schachtbagger	99
Scharf des Vorschiffes	223
Schärfe des Hinterschiffes	225
Schärfe des Vorschiffes	224
scharfer Bug	207
scharfgebautes Schiff	228
Schattendeckschiff	69
Schaukelrad	285
Schiff	1
Schiff für die Auslandsfahrt	25
" mit durchlaufendem Aufbau	71
" " eigener Triebkraft	39
" " gerader Aussenhaut	82
" " gewellter Aussenhaut	81
" " teilweisem Sturmdeck	67
" ohne eigene Triebkraft	40
Schiffkörper	190
Schiffseite	217
Schiffvermessung	256
Schiffwiderstand	266
Schlachtkreuzer	10
Schlagseite	313
Schlankheit der Form	222
Schlepper	90
Schleppfahrzeug	90
Schlingern	318
Schnellfahrzeug	38
Schnitte	177
Schottentiefgang	132
Schraube	284
Schraubenpropeller	284
Schraubenschiff	47

Schub	288
Schulschiff	89
Schute; Schüte	96
Schutzdeckschiff	68
Schwergut	252
Schwerguttragfähigkeit	254
Schwimmbene	153
Schwimmfähigkeit	239
Schwimmkraft	239
Schwimmkraftschwerpunkt	240
seefähig	293
Seeschiff	29
seetüchtig	296
Seetüchtigkeit	295
seeunfähig	294
seeuntüchtig	298
Seeuntüchtigkeit	297
Segel	286
Segelschiff	41
Seitenansicht	175
Seitenhöhe	124
Seitenradschiff	53
Selbsttrimmer	80
Senten	178
Setzen	320
Sog (eines Schiffes)	276
Spant	159
Spantenriss	171
Spardeckschiff	65
Spiegelheck	214
Spitalschiff	84
Sprung	156
stabil	308
Stabilität	301
stählernes Schiff	4
Stampfbewegung	319
Stampfen	319
statische Stabilität	303
steif	299
Steuerbordseite	219
Steuerfähigkeit	290
Steuerlastigkeit	232
Steuervermögen	290
Strahlschiff	45
Sturmdeckschiff	66
Systemschwerpunkt	246

T

Tankschiff	76
Tauchboot	19
Tauchschwingung	320
Teil (vorderer oder hinterer) eines Schiff- rumpfes, wo der Spantumfang geringer ist als mittschiffs	199
Tiefe (eines Schiffes)	122
Tiefgang	126
" hinten	128
" vorn	127
Tiefgangsmarken	137
Tiefladelinie	151
Tiefwasserlinie	151
Tonnengehalt	257
Tonnengehalt unter Deck	261
Torpedoboot	17
Torpedojäger	16
totes Werk	200
Tragfähigkeit	248
Tramp	32
Transportschiff	24
Treibmittel	277
Trimm	230
Trimmänderung	234
Trimmung	315
Tunnelheck	211
Turbinendampfer	46
Turmdeckschiff	63

U	
überhängendes Heck	216
überliegen	316
Überwasserform	193
unstabil	309
Unterseeboot	19
Unterseebootsmutterschiff	21
Unterwasserform	192
U-Spant	163

V	
vermehrter Tiefgang	136
Vermessung des Schiffes	256
Vermessungsraumgehalt	251
vertrimmt	235
Volldeckschiff	70

voller Bug	206
volles Schiff	227
Völligkeit	183
Völligkeitsgrad	184
Völligkeitsgrad des Hauptspantzylinders	188
Vorderschiff	194
Vorschiff	204
Vorschiffspant	161
V-Spant	164

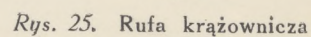
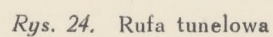
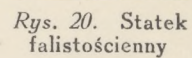
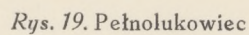
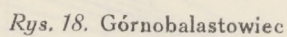
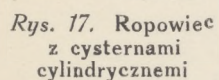
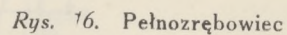
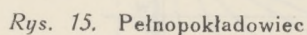
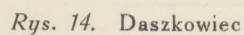
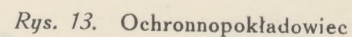
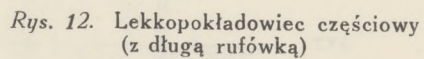
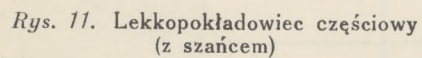
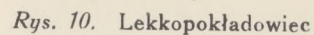
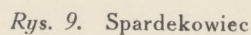
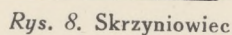
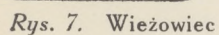
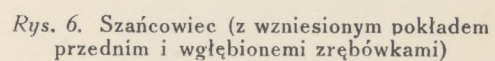
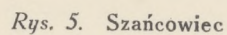
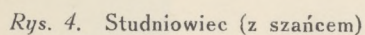
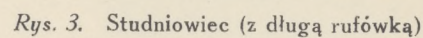
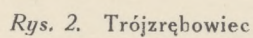
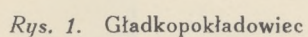
W	
Wachtschiff	85
Wasserboot	106
Wasserlinie	146
Wasserlinienfläche	152

Wasserlinienriss	173
Wasserlinienvölligkeitsgrad	186
Wasserverdrängung	242
Welldeckschiff	61
wellenbildender Widerstand	270
Windantrieb	281
wirbelbildender Widerstand	271

Z	
Zerstörer	16
Zisternenschiff	76
Zisternentankschiff	78
Zollfahrzeug	86
Zweideckschiff	58
Zweischraubenschiff	49
Zylinderkoeffizient	188

U. 10 144

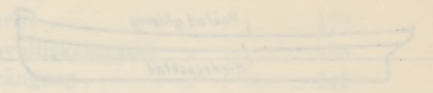

Fig. 1. Side view of a ship hull with a single mast and a small cabin.

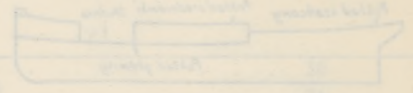

Fig. 2. Side view of a ship hull with a single mast and a small cabin, similar to Fig. 1 but with slightly different proportions.

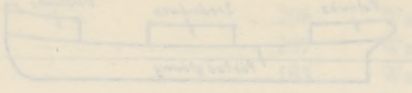

Fig. 3. Side view of a ship hull with a single mast and a small cabin, showing a different hull shape.

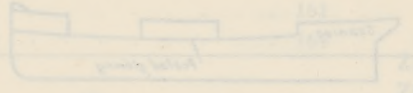

Fig. 4. Side view of a ship hull with a single mast and a small cabin, showing a different hull shape.

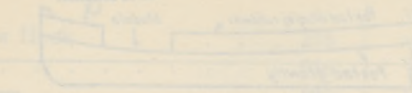

Fig. 5. Side view of a ship hull with a single mast and a small cabin, showing a different hull shape.

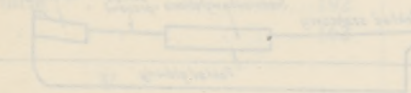

Fig. 6. Side view of a ship hull with a single mast and a small cabin, showing a different hull shape.

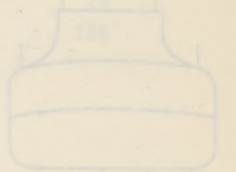

Fig. 7. Top view of a ship hull showing a rectangular shape with rounded corners.

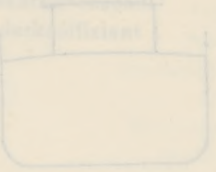

Fig. 8. Top view of a ship hull showing a rectangular shape with rounded corners, similar to Fig. 7.

Fig. 9. Top view of a ship hull showing a rectangular shape with rounded corners, similar to Fig. 7.

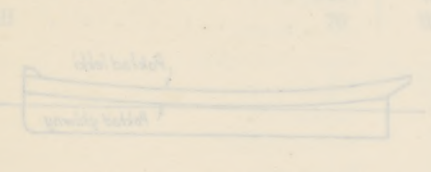

Fig. 10. Top view of a ship hull showing a rectangular shape with rounded corners, similar to Fig. 7.

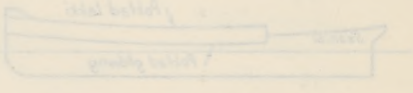

Fig. 11. Side view of a ship hull with a single mast and a small cabin, showing a different hull shape.

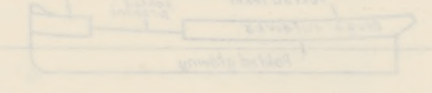

Fig. 12. Side view of a ship hull with a single mast and a small cabin, showing a different hull shape.

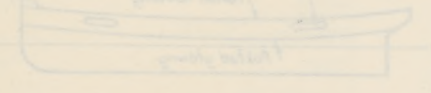

Fig. 13. Side view of a ship hull with a single mast and a small cabin, showing a different hull shape.

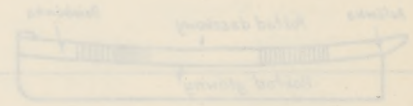

Fig. 14. Side view of a ship hull with a single mast and a small cabin, showing a different hull shape.

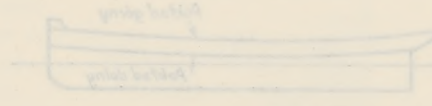

Fig. 15. Side view of a ship hull with a single mast and a small cabin, showing a different hull shape.

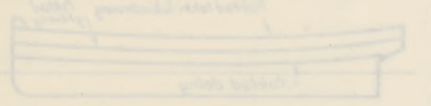

Fig. 16. Side view of a ship hull with a single mast and a small cabin, showing a different hull shape.

Fig. 17. Top view of a ship hull showing a rectangular shape with rounded corners.

Fig. 18. Top view of a ship hull showing a rectangular shape with rounded corners, similar to Fig. 17.

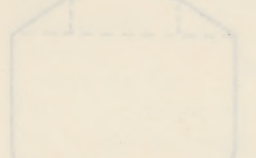

Fig. 19. Top view of a ship hull showing a rectangular shape with rounded corners, similar to Fig. 17.

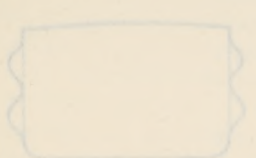

Fig. 20. Top view of a ship hull showing a rectangular shape with rounded corners, similar to Fig. 17.

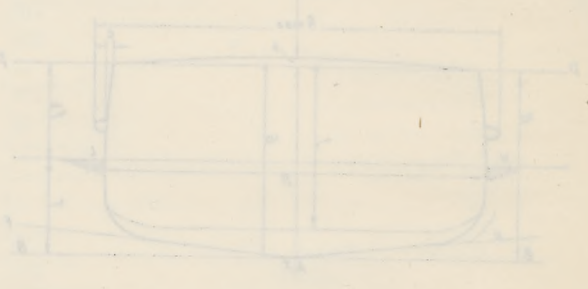

Fig. 21. Detailed side view of a ship hull showing internal structure and multiple masts.

Fig. 22. Detailed side view of a ship hull showing internal structure and multiple masts, similar to Fig. 21.

Fig. 23. Detailed side view of a ship hull showing internal structure and multiple masts, similar to Fig. 21.

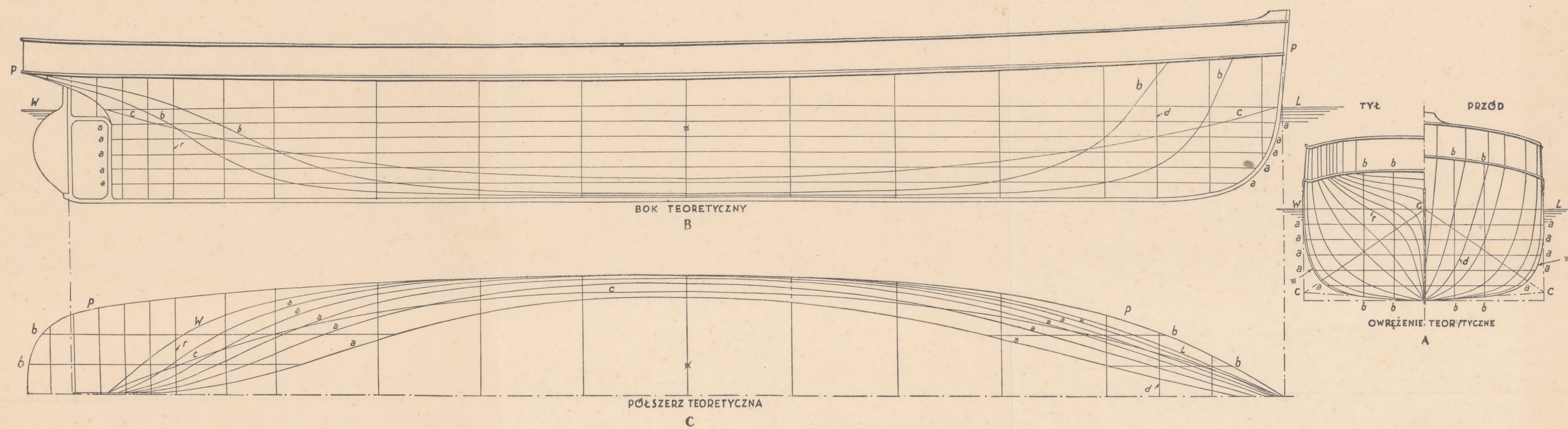

Fig. 24. Detailed side view of a ship hull showing internal structure and multiple masts, similar to Fig. 21.

Fig. 25. Detailed side view of a ship hull showing internal structure and multiple masts, similar to Fig. 21.

Fig. 26. Detailed side view of a ship hull showing internal structure and multiple masts, similar to Fig. 21.

Rys. 23. Wykres teoretyczny.

Fig. 27. *Wagon-Drawings*